RÉSIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
DÉPOT LÉGAL
INDOCHINE
N°4173

NAM THỨ MƯỜI BA — SỐ THỨ 2813 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ NĂM 3 DECEMBRE 1925

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

HANOI

	Hanoi et les villes desservies par les trains partant le matin de Hanoi	Hanoi même	Hors de Hanoi	Hanoi et le Tonkin	Pour l'Indochine et les Colonies Françaises	Pour l'étranger
Một năm.	6$00	6$00	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công sở	»	12 00	13 00	13 00	00	»
Sáu tháng	3 00	3 50	3 25	3 25	3 50	6 00
Ba tháng	1 50	1 75	1 65	1 65	1 75	3 00
Một tháng	0 50	0 60	0 55	0 55	0 60	1 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

1re page
Une seule insertion. . . . 0 , 20 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tiến-đồ học-giới của bạn nữ-lưu ta

Cái địa-vị đàn bà con gái nước ta trong học-giới xưa kia đối với đàn ông con trai, chẳng những không được bằng đẳng mà hãn như không có một chút nào. Theo cái kiến-giải quí nam tiện nữ của người mình thuở xưa, bao nhiêu những sự-nghiệp trong xã-hội đều là cái phần vinh hiển riêng của bọn mày râu, ngoài cái phạm-vi chật hẹp hẹp nước buồng the, thì một số phận như người trong xã-hội là cái bọn phụ nữ ta không được hưởng một chút quyền-lợi gì mà cũng không phải dự một phần nghĩa-vụ gì, thậm-chí đến sự học là cái đồ ăn thứ hai để nuôi hồn hồ ốc cho người ta mà cũng phải cam chịu nhịn nhặt nhịn thèm, nhường hết cho « các đức anh » được phần riêng hưởng dụng cả. Nhưng đó là cái mậu-kiến của nhân loại đời xưa mà vốn không phải là cái chân-lý muôn đời bất dịch. Đàn bà con gái với đàn ông con trai cũng đều là người cả, cái quyền-lợi làm người ai cũng được hưởng, mà cái nghĩa-vụ làm người ai cũng phải gánh, không có thể lấy « đực cái » mà phân biệt trên dưới hơn thua; đối đãi phải đền, nưa bên này đã muốn cho được sáng sủa trong mình, thì nưa bên kia tất không lẽ để chịu ngu dốn đốt nát; đàn ông con trai học để mà làm nên công nọ việc kia trong xã-hội, thì đàn bà con gái cũng có cái công việc đối với xã-hội, cũng cần phải có học mà cũng được phép học cho đủ cái tư-cách đứng đang lấy phận sự mình; vậy đàn đã biết chú-trọng về sự giáo-dục đàn ông con trai thì cũng biết chú trọng về sự giáo-dục đàn bà con gái. Ở các nước Âu Mỹ, chẳng những cái học phổ thông là thuộc về sự giáo-dục cưỡng bách, con trai với con gái đều phải có học đã đành, mà đến cái học cao-đẳng chuyên môn, canh quản thoa cũng được cùng với khách cân đai cùng tranh lẽo giật giải; ta chẳng từng nghe những bậc nữ bác-sĩ, nữ y-sư, nữ văn-học-gia, nữ pháp-luật-gia cho đến nữ nghị-viên, nữ toàn-quyền, nữ đại-sứ đông đủ vai ở trên vũ-đài thế-giới, mà cũng sự-nghiệp vẻ vang, cũng tiếng lẫm lừng lẫy, anh-thư cũng chẳng kém gì anh-hùng, đấy ư? Nay cái ánh sáng học-thức ấy đã lọt tới chỗ tường cao cổng kín của ta, người mình cũng đã phá hết cái kiến-giải sai lầm, mà đàn bà con gái mình cũng đã có cái khuynh-hướng về sự học rất mạnh; gần đây học pháp của nhà-nước lẫn lẫn chỉnh đốn, lại cũng đã để cho học trò con gái có một cái địa-vị bằng-đẳng như học-trò con trai; đó thật là một sự tiến-bộ cho con đường nữ-học nước ta, dù khiến cho các bạn khuê-tú mình nức chí hởi lòng mà có cái bão-phụ cao xa, cái công phu gắng gỏi về sự học vậy.

Có người bảo: đàn bà con gái nước ta xưa kia không có học, mà phụ-đức lại giữ được đoan-trang phụ-công lại làm được khôn khéo, có cái tính tốt cần-kiệm nhẫn-nại, có cái lòng thảo hỗ-thì nhân từ; thử lẫn những tấm bia miệng trong các dân-xã mà đọc hết một bồi thì thấy biết bao nhiêu người tảo tần bán-gần, một tay gánh vác giang sơn nhà chồng, nuôi chồng đèn sách cho làm đến ông công ông nghè, dạy dỗ con thơ cho thành đạt nên tay nên tẩm, cha già mẹ yếu, ngon ngọt phụng-thừa, trong họ ngoài làng, thuận hòa êm thấm: những cái phẩm cao hạnh quí của các đẳng hiền-thê từ-mẫu ta đời trước như thế, có cần gì phải có học mới nên. Bây giờ nữ-học đã thịnh-hành như thế đàn bà con gái mình phần nhiều người đã có học như thế, mà xem ra trong nữ-giới mình, cái thói lăng loàn tai ương một ngày một hung cái tệ dâm-dật kiêu xa một ngày một quá, tôi cái kết quả tốt của sự học là ở đâu; tưởng sự học của đàn bà con gái mình cũng chẳng nên mở rộng quá làm gì mà đàn bà con gái mình cũng chẳng nên cho đi học lắm làm gì vậy.

Không, không phải thế; những cái đồi phong bạc-tục đó là cái hiện-tượng trong buổi tân cựu giao thời, không đổ cho là cái kết quả sự học được. Sự học bao giờ cũng vẫn là cái nguồn suối cho những tinh hay nết tốt; đàn bà con gái nước ta ngày xưa tuy không có trường học, mà những nữ huấn nữ-tắc của cổ đi bác mẹ truyền kể lâu cho tức là cái giáo-dục trong gia-đình rất nghiêm nhặt, những lời chê khen, quyền bình-phẩm của công chúng tức là cái giáo-dục trong xã-hội rất phổ-thông; các đẳng hiền-thê từ-mẫu ta ngày xưa cũng là nhờ về có cái học-hiệu thiên-nhiên ấy mới hun đúc nên được những phẩm cao hạnh quí; bây giờ cái học-hiệu thiên-nhiên ấy đã hẫu như suy phế hết, mà cái học trong trường học cũng mới theo đòi chắp choạng chưa thật là đã đến chỗ đến nơi, nhân cái lúc nền nếp cũ vừa đổ mà nền nếp mới chưa thành, mới thành ra có cái hiện-tượng không hay như thế. Ta có thể mong rằng con đường nữ-học ta ngày nay càng mở-mang rộng-rãi, về sự học của đàn bà con gái cũng như sự học của đàn ông con trai, không chỉ là cái học cướp gạo kiếm ăn mà là cái học đào-luyện nhân-tài, chau dồi nhân cách; học đã thật được đến nơi đến chốn thì tất thế nào cũng có sở đắc về sự học mà dưỡng thành được những nết tốt tinh hay. Ta chắc rằng những người theo học mà có cái bão-phụ cao-xa, cái công-phu gắng gỏi về sự học, thì dù nam học-sinh hay là nữ học-sinh cũng vậy, cũng không có cái tệ dở-dang lỗ-lình là cái tệ học « nửa mùa », càng thân thái được cái học-thuật tư-tưởng mới đời nay thì càng phát-dương được cái hay cái tốt của quốc-túy mình cũ; những nữ học-sinh cao-đẳng ta sau này tất cũng làm trọn được cái tư-cách hiền-thê từ-mẫu như xưa, không đến nỗi đắm mình vào trong cái làn sóng đồi phong bạc-tục mà may ra cái sự-nghiệp vẻ-vang, cái tiếng lẫm lừng lẫy của các đẳng anh thư trong thế giới, trong nữ-giới mình cũng có người nọi được dấu thơm chăng.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 30 Novembre 1925

Toa nội-các mới

Báo *Petit Parisien* nói ngày 7 décembre ông Loucheur sẽ đệ trình bản dự án tài-chính. Trong bản dự án có dự tính 35 nghìn triệu thuế mới, chia làm bảy năm thì thu hết, dùng để hoàn các trái-đơn ngắn hạn, các thứ tài-sản đến phải đóng thuế lấy cả.

Buổi trưa hôm nay, MM Briand, Bertheloit và Benes đã khởi hành đi Londres

Việc nước Bỉ với nước Hy-lạp

Hội-đồng điều-tra của hội Vạn quốc đã xét việc nước Bỉ với Hy lạp, xét xong càng việc đã trở về Genève. Xem chừng hội-đồng cho là lỗi ở nước Hy-lạp.

Việc chánh-trị nước Đức

Báo *Journal* đăng tin rằng thống-chế Hindenburg sẽ mời M Luther dựng một tòa nội-các mới. Trong tòa nội-các mới ấy, M. Stresemann giữ bộ ngoại-giao. Trong tòa nội-các ấy có những nhà về đảng dân-chủ, đảng trung-ương, đảng thứ-dân và được đảng xã-hội tán-thành cho.

(Indopacifi)

Nước Pháp với Hoa-kỳ

Có tin rằng chánh-phủ sẽ sử M Béreanger đi Washington để điều-đình về cái vấn-đề trái-khoán. Trước đây M. Béreanger đã sang Washington với M. Caillaux.

Nước Đức với giao-ước Locarno

MM. Luther, Stresemann và các đại-biểu nước Đức đã đi Londres để bàn về giao ước Locarno.

(Havas)

DÙNG CÂY LÀM ĐỒ BÓN

Bỏ cách

Về bài này đăng số báo hôm qua ở đoạn đầu có nói đến một thứ cây nhỏ mọc ở nước, cũng có thể dùng làm đồ bón được, có bỏ sót mất mấy chữ, nên chưa được rõ nghĩa, nay xin bổ-chính một câu rằng cây ấy gọi là cây bèo-tây, chữ tây gọi là *Azolle*.

CHUYỆN MỘT MỤ THẦY SỐ THẦY BÙA Ở PHÁP

Một chàng thiếu niên Hy-lạp tên là Hadji Pangalos, đến kiếm ăn ở Paris, muốn làm giàu, nhưng không ngờ được cách gì. Một bữa chàng ta bèn đến hỏi một mụ thầy số thầy bùa tên là Carpentier, ở số 99, phố Brune.

Mụ ta bảo: Tôi bán cho bác một cái bùa, thì bác làm ăn chắc được khá.

Pangalos đưa 2000 quan, thì mụ ta cho một cái tài trong có mấy sợi tóc, một mảnh giấy bởi về một cái mắt, và mấy cái cây cỏ thơm vân vân. Pangalos cầm lấy bùa, trong lòng rất làm vui vẻ. Trong mình đã sẵn bùa ấy, chàng bèn đi xem thi ngựa, có bao nhiêu tiền đem đánh cuộc, kết quả thua hết. Bấy giờ mới biết là bị lừa, bèn đi báo với sở cảnh sát. Sở cảnh-sát cho hai người mật thám đi với chàng ta, giả dạng làm người Hoa-kỳ đến mua bùa. Mụ thầy bùa bèn bảo Pangalos rằng: Hai người bác đưa đến đây xem cho tôi sẽ bán, bảo họ cho tôi ba nghìn quan, thì tôi sẽ biếu tiền hoa hồng. Hai thầy mật-thám làm trò một lát, rồi giơ giấy cho mụ biết mình là mật thám, mà bắt mụ điệu đến sở cảnh-sát. Mụ lại còn cả gan mà dọa, nếu bắt mụ thì mụ sẽ phép làm cho chết ngay. Khám ở nhà mụ thấy vô số là tờ của thiên hạ gửi đến hỏi mua bùa, và nhờ xem số.

Cái đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Tôi có một việc cần kíp này, xin nhờ ngài làm ơn chỉ giáo minh-bạch ngay cho, tôi cảm-tạ ngài lắm:

Tên X là người bản-tỉnh khác huyện, tổng, xã có vay của người bà con tôi 90 đồng, văn-tự có lý-trưởng nhận thực, tự Khải-định bát niên, cửa nguyệt hẹn đến Khải-định cửu-niên, cửu nguyệt thì mang giả. Đến ngày ấy không giả làm tiếc khất một tháng, mà đến bây giờ vẫn không giả, đòi hỏi mãi không được. Nay người bà con tôi muốn đi kiện: 1° phải kiện ở tòa nào? 2° Làm thế nào thì chóng được? 3° Văn tự chưa trước-bạ có được không? 4° đơn kiện gửi recommandé có được không? 5° xin tịch-biên gia-sản có được không?

Nay kính hỏi

LỜI ĐÁP. — Cách thức kiện nợ ấy cũng như cách thức đã nói trong số báo ngày hôm qua, ông cứ xem đó thì rõ. Vì số bạc quá 30 đồng thì phải kiện tại tòa án đệ nhị-cấp là tòa án tỉnh người mắc nợ ở. Văn-tự chưa trước-bạ thì bây giờ đem trước cũng được. Đơn kiện gửi recommandé được.

Nếu người ta không có tiền trả thì tịch-biên gia-sản được và bắt bỏ tù nợ cũng được.

* * *

LỜI HỎI. — 1° Lấy vợ đã nộp cheo tây tai sau này có tự thải-hồi được không? 2° Còn đương thời người vợ ấy thì mình có thể lấy thứ thiếp được không? 3° Thể lệ ta nộp cheo lấy như thế nào? xin ngài bảo giúp cho, tôi được đội ơn ngài lắm.

LỜI ĐÁP. — Tôi không hiểu ông nói nộp cheo Tây là thế nào. Lệ lấy không có nộp cheo. Bất cứ là vợ gì, hễ có lỗi như trong pháp-luật đã định thì bỏ cũng được.

Đương có vợ cả mà ông muốn lấy thứ thiếp cũng được, lấy bao nhiêu là tùy ý.

Ph. b L.

MẤY NHÀ TỪ THIỆN HOA-KỲ

Mới đây một tờ báo ở New-york có đăng danh sách mấy nhà phú-hào Hoa-kỳ đã quyên tiền vào các việc từ-thiện, từ khi cuộc đại-chiến kết liễu đến giờ. Số tiền quyên đến nay cộng là ba chục nghìn triệu quan.

Những nhà quyên nhiều nhất là:

M. John D. Rockefeller. quyên: 575.000.000 dollars;

M. Georges Eastman, 58.000.000 dollars;

M. Y. P. Morgan, 10.000.000 dollars;

M. Russell Sage, 40.000.000 dollars;

M. Henry C Frisk, 35.000.000 dollars;

VĂN UYỂN

Vịnh Thúy-Kiều

Con tạo ghen chi với sắc tài,
Hồng-nhan bạc-mệnh tiếc ôi ai!
Mối tình vương-vít em thay mặt,
Chữ hiếu đền bồi chị ghé vai.
Mấy độ khóc, cười, bao tái nỗi,
Một lời non biển dám đơn sai.
Tiền-đường có phải mồ không nhỉ?
Còn vướng Kim-lang chút nghĩa dài.

Tự trào

Chữ nho hơi biết, chữ tây xoàng,
Quốc-ngữ hay gì cũng dở dang.
Mó phạm cây tài quen dạy trẻ,
Văn-chương khoe mẽ cũng vào làng.
Tiền lương cuối tháng tiêu gần hết,
Ấu mặc hằng ngày học tới sang.
Nằm nghĩ như mình xem cũng gớm,
Cũng thầy, cũng cụ, cũng nhờ ăn ngang

Đề ảnh một mình ngồi trên núi

Có non, non lại có mình,
Chung quanh phong-cảnh như tranh
Rõ ràng thợ tạo đành cho, [họa đồ,
Thú vui non nước bốn mùa có hoa.
Có chăng ta biết cùng ta,
Gió trong gió mát ấy là tri-âm.

Đề ảnh năm người đồng-sự

(Tập Kiều)

Phong-tư tài mạo thiên nhiên,
Năm người một hội một thuyền đều
Trăm năm trong cõi người ta, [kẻ,
Bọt-trần bỗ để cho lòa bằng gương!

Đề ảnh mấy cậu học-sinh đứng trước trường học

Trông chừng ra chọc văn-nhân,
Hình dung chải chuốt áo khăn dịu [dàng,
Người tài tử khách văn-chương,
Càng người một hội một phường đâu
Hữu-tình ta lại với ta, [kẻ,
Tương-tri nhường kỷ mới là tương-tri,
Gọi là chắt nghĩa tình ghi.

Mừng hội Học-giới bảo-trợ Nam-định

Mượn

Ngày nay học-giới mở-mang,
Văn-minh tiến-bộ lên đường rủi mây,
Về-vang thay! tỉnh Nam-này,
Dựng nên hội-học tử đây vững bền.

Hát nói

Khai dân-trí gì hơn sự học,
Đội ơn trên mưa móc đã gội nhuần,
Khắp tỉnh Nam trong các hạng nhân [quần,
Chí đã rắp chen chân vào hội-học,
Lấy nghĩa-vụ tôi nền giáo-dục,
Đem tiền tài giúp bạn thanh-niên,
Nữa mai công việc được vẹn [tuyền,
Công-đức ấy sẽ ghi truyền trong xã-[hội.

Nước cường-thịnh cũng từ học-giới,
Tương trợ, tương thân, tương tế,
Hội [tương ái,
Dắt đưa nhau lên cõi văn-minh,
Mừng nay hội-học thịnh hành,
Trần-vi Bỉ-Bạc

Cuộc công-thái Đông-pháp

Mở số lần thứ mười lăm

(Tiếp theo)

Một nghìn người ấu số sau này được hoàn lại 100 đồng:

4 695	27.491	57.342	46.55
22.124	26.290	113.331	28.882
122.466	26.986	84.667	54.669
81.236	91.541	36.513	70.918
118.779	107.124	19.725	45.414
23.071	109.543	99.878	109.014
95.610	47.304	26.303	54.460
25.833	68.549	50.613	65.294
49.513	22.484	97.294	31.676
47.273	118.190	61.466	56.436
10.004	47.160	80.706	63.214
30.637	109.022	77.671	80.499
9.895	74.537	119.587	39.221
91.177	36.850	12.655	16.302
103.875	91.840	71.416	54.873
28.753	73.802	43.362	13.299
83.397	33.942	15.974	1.772
118.670	52.228	103.584	48.143
34.969	63.394	26.334	25.624
110.462	116.822	63.701	101.227
193.187	27.796	19.799	57.838
1.663	76.537	99.494	92.131
94.166	59.327	87.987	118.814
65.413	71.844	120.738	72.432
73.887	107.213	78.820	103.397
85.231	61.193	114.667	57.901
107.462	102.637	49.708	29.789
122.143	26.152	104.292	58.537
122.882	51.167	49.989	57.450
59.308	90.429	110.993	46.191
50.240	56.926	58.396	122.985
61.904	50.653	93.951	72.062
13.684	63.955	51.322	92.608
108.129	43.061	102.859	112.320
28.624	23.841	31.406	1.055
66.319	7.358	99.049	119.364
24.946	50.706	43.073	41.207
67.128	68.430	11.698	1.768
48.064	15.219	63.401	71.802
10.409	10.847	102.708	111.115
53.823	44.952	22.009	103.931
6.846	108.301	93.486	89.740
32.539	114.212	56.918	7.855
35.904	26.296	61.758	115.807
63.004	56.284	620	18.490
97.500	68.045	78.453	97.147
44.624	26.666	66.577	75.806
109.952	55.601	78.931	100.285
31.441	75.384	61.242	20.847
47.667	36.425	52.126	97.774
73.684	83.460	92.468	95.029
70.449	121.538	92.375	64.496
9.004	122.877	53.721	113.045
27.621	47.592	12.670	36.676
54.712	77.771	96.448	87.330
74.736	88.461	95.912	45.155
36.183	98.283	33.572	69.386
46.643	57.161	92.522	89.027
60.758	122.092	111.045	106.421
58.973	111.224	108.138	94.422
93.241	49.959	22.146	92.484
106.138	26.648	31.638	71.799
106.372	18.258	120.619	89.144
32.427	77.027	93.767	42.359
66.341	94.404	84.808	66.894
59.581	90.014	63.381	81.933
121.286	122.418	103.393	97.613
34.491	71.965	115.713	83.476
92.999	111.271	78.294	61.289
69.480	77.171	4.799	84.697
119.666	36.391	89.329	87.552
98.758	62.362	107.113	78.959
10.936	92.965	78.403	93.871
92.249	23.244	65.826	46.097
30.795	67.861	114.168	118.532
50.099	83.180	75.993	14.183
47.773	87.299	109.464	58.257
37.359	85.478	73.724	122.093
51.389	40.408	54.319	92.539
80.324	48.004	1.278	122.571
42.282	122.201	94.143	118.294
112.686	71.760	55.401	77.996
29.449	75.459	54.547	93.899
84.164	7.696	118.752	3.727
74.651	117.459	94.169	67.242
78.721	96.698	43.829	99.547
68.836	78.608	57.877	118.271
86.489	41.295	60.406	50.499
46.093	54.596	105.818	36.553
78.976	28.858	53.896	57.647
54.009	901.868	121.495	87.031
97.800	28.002	77.571	76.498
85.322	88.281	105.957	6.922
52.825	42.168	74.134	107.786
72.723	60.912	122.967	29.209
88.621	108.607	69.351	105.540
60.396	82.278	76.344	4.728
114.981	696	109.677	52.641
44.755	28.623	33.358	35.266
78.235	108.585	118.795	28.561
206.311	14.071	43.079	76.724
70.406	86.186	61.433	61.868
120.727	32.527	83.189	36.652
70.661	40.678	42.489	30.739
105.272	115.639	27.268	43.010
94.223	42.067	622.417	50.897
55.303	15. 88	96.489	54.654
42.704	105.670	81.392	28.288
59.624	13.713	119.685	102.780
106.324	28.808	67.742	52.697
47.783	37.545	112.013	118.447
65.434	100.243	31.648	61.257
105.657	88.793	74.080	90.063
76.407	43.614	105.960	70.924
123.244	25.313	55.992	94.637
59.951	80.237	44.019	112.405
110.664	8.984	88.899	65.320
46.142	12.185	111.641	14.696
58.593	91.168	57.264	19.496
77.178	57.096	21.498	163.841
100.001	34.432	66.014	62.785
96.865	1.914	98.386	36.624
63.336	53.886	60.678	105.712
41.462	89.748	31.270	59.571
69.256	52.662	7.633	109.642
115.110	14.528	58.034	67.027
52.612	52.989		

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Dư luận Nam-kỳ

Nghĩa-vụ một người dân nước Nam ngày nay

Nghĩa-vụ một người dân nước Nam ngày nay, vấn-đề này thật là to tát, ngọn bút non nớt này có đâu đã dám làm bàn tới, song đã làm một người dân nước Nam, thì cũng phải biết nghĩa-vụ làm một người dân nước Nam, vậy ngọn bút này xin cứ nghĩ làm sao nói làm vậy, còn điều nào khuyết điểm, xin các bậc cao minh chỉ bảo giùm cho, để đi một bài học của kẻ tiểu-sinh này vậy.

Làm trọn vẹn nghĩa vụ một người dân trong nước đã khó, mà lại làm cho trọn vẹn nghĩa vụ một người dân trong nước Nam lại càng khó, làm trọn vẹn nghĩa vụ một người dân trong nước Nam ngày nay lại càng khó. Vì ở vào thời buổi ngày nay, là thời buổi cạnh tranh kịch-liệt, vậy mà đem nước mình so sánh với nước người ta thì thấy, người cao như trời mà ta sâu như vực; người dài muôn dặm mà ta ngắn bằng một gang; người oai vệ như sư tử, mà ta nhỏ nhặt như trùng dế; người bay lượng vẫy vùng như chim ưng chim cắt, mà ta lẩn nép như con sẻ-sẻ nhỏ hàng rào, không nói đến thì thôi nói đến càng thêm hổ-nhục trăm bề. Mà sự hổ-nhục ấy về phần ai mang, ai chịu? Thưa rằng dân trong nước cả ạ! Thế mới biết nước là biểu-hiện của dân, nước mạnh hay yếu nước thịnh hay suy do ở dân cả như cành-ngô ngày nay, thì nghĩa vụ người dân nước Nam quả nhiên khó thật!

Nay hãy xin đem những vấn lớn lao ấy đối với quốc sự, trước những người thiệt-thành ra, còn có hai hạng người, một hạng theo về khoái-lạc chủ-nghĩa, vì quá nam những mùi khoái-lạc mà đến quên cả mình, quên cả nhà, quên cả nước, chỉ vụ-tại làm sao cho mình được yên-vui sung-sướng, người ra đồng-bào ai chết, ai khổ mặc ai, đối khi có người hỏi đến như thấy chép miệng than rằng: nước nhà mà làm gì, xã-hội mà làm gì sao cho cái bụng nó lớn lên đã! Như vậy bây giờ mình tự nhận gánh vác lấy công việc xã-hội rồi tới khi mình đói mình khổ, xã-hội có ai cứu giúp mình không mà bàng-quan vậy? Ấn là mình chỉ biết lấy mình, vụ-tại cho sống ở đời ngày nào, thì lo sao cho no cơm ấm áo ngày nấy thế nào đã rồi. Câu nói này tai ta thường được nghe thấy luôn luôn, những người nói ra câu ấy, không những vô tình, mà lại vô-ý vì người ta đem thân ra đời, lọt lòng ra đã mang lấy nợ mình, nợ nhà, nợ nước rồi, cái mình không phải của riêng một mình mình, nhỏ làm con mẹ con cha, nhớn làm con nhà-nước con xã-hội, khi già chết rồi có làm cái mình cho thiên-hạ đời sau trông vào trách-nhiệm thiệt là nặng nề lắm, ta phải rằng làm sao, cho cơ nhà nợ nước trả xong, để người đời sau trông vào, chớ ta có phải tủi đựng cơm giá treo áo đâu, mà chỉ biết cơm cho no áo cho ấm ?

Cái thân ta có phải riêng của ta đâu mà ta chỉ tự-phụng lấy mình cho hận? Nếu ta như thế ta là người trốn nợ nhà, nợ nước, ta sống một cách bội bạc, ta vì xã-hội mà sống, mà sự sống của ta đối với xã-hội không bỏ ích gì, vậy thì cái sống của ta có bằng gì là sống thừa, dẫu ta được nhờ cơm của xã-hội mà ăn cho no, nhờ áo của xã hội mà mặc cho ấm, nhờ tiền của xã-hội mà sài cho phí, cũng coi như qua là một thứ « người máy » có xác không hồn, thì con người ấy ai cần mà chi!

Những người ấy không trọn vẹn nghĩa-vụ một người dân trong nước đã đành! Lại còn một thứ người gần đây mới nảy sinh ra kiếm ăn một cách cũng dị-kỳ, nghĩa là kiếm ăn về nghề quốc-sự, nói đến kiếm ăn về nghề quốc-sự, thì chẳng phiền nhiễu ai người nghe đều lấy làm lạ lùng, quốc sự mà là một nghề kiếm ăn được ư? Ở cách kiếm ăn cũng lạ đời nhỉ? Này ai chẳng thấy xã-hội ta gần nay mới sản-xuất ra một hạn người đi đâu cũng nói quốc-sự, hễ mở miệng ra nói với ai là đã lộng lên chuyện quốc-sự rồi! Dường ấy ai chẳng lấy làm tin, lấy làm mừng, tin rằng người này quả nhiên là nhiệt-huyết lúc nào cũng sôi lên sùng sục, nên trong khi ngôn-ngữ cử-chỉ không lúc nào không nặng đặng quốc-sự, lại mừng rằng đồng bào ta có nhiều người biết lấy quốc-sự làm phận-sự như thế, thì nước ta lợi không có ngày nào mất với người! Ai ngờ cái tin đó là tin lầm! Cái mừng đó là mừng hụt! Những người theo cái chủ-nghĩa vị-kỷ mà quên nước quên nhà, quên bổn phận tôi còn khá thứ được, chớ cái hạng người mượn quốc-sự làm kế sanh-nhai này thì không thể nào thứ được. Bài sau tôi sẽ xin nói tường.

Đ. P. T. B.

Tin sau cùng

Cái chương trình tài-chánh của tòa nội các nước Pháp

Các báo nói tòa nội-các định phát hành thêm một số giấy bạc là sản ngoài triện quan; số giấy bạc ấy sẽ lấy tiền thuế chính ngạch bất thường bỏ vào, thuế bất thường này thu trong ba tháng rưỡi thì xong. Tòa nội-các sẽ xin chánh-phủ trước ngày 31 décembre quyết nghị về số chi thu.

Chiến sự ở Syrie

Quân Pháp đánh đuổi 700 quân giặc đến đánh các đền đồng nam thành Damas.

Quân pháo-thủ phòng phéo vào các trại định quân ở miền Hasbaya.

Giao ước Locarno

Giao ước Locarno đã ký hồi 11 giờ. Đại-biểu nước Đức ký trước tiên. Hồi 11 giờ rưỡi thì các đại-biểu đều ký xong.

(Indopacifi)

TRUNG-HIẾU THẦN-TIÊN

Dịch tiểu-thuyết Tàu, toàn bộ 7 quyển đã đóng góp làm một, dày 348 trang giá 0$50 tiền gửi 0$20 bán ở các hàng sách và nhà Soạn-giả 98 hàng Bông, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 22 độ
15 giờ 25 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, mật ta	10$10
nhì,	9 30
ba,	8 50
Thóc hạng nhất,	5 50
Bắp ngô	5 50

Giá hạn. — Kể từ ngày 2 Décembre 1925, giá hạn ở kho Nhà-nước định là 14 f. 25.

Thị giá quốc trái. — Ngày 30 Novembre 1925 : 45 85. — 51,40. — 43,80. — 42,65 — 67,30.

Về việc nghênh tiếp quan Toàn-quyền. — Đến chiều thứ bảy 5 décembre thì quan Toàn-quyền Varenne sẽ tới Hanoi, nhưng vào giờ nào thì nay chưa định. Bữa đó chỉ có quan Phó Toàn-quyền, quan Thống-soái, quan Tổng-sứ Bắc-kỳ và Hội-đồng thành-phố được ra đón ngài tại ngoài biên ga chỗ xe lửa đậu mà thôi.

Việc xét sổ môn bài. — Đến sáng thứ năm 3 décembre hồi 9 giờ hội-đồng sẽ họp lại các sổ môn bài sẽ họp tại phòng Tuần-phòng ngạch.

Hãng tầu thủy SAUVAGE có lời bá-cáo để các qui-khách biết rằng về vụ nước cạn, giờ tầu chạy đường Tuyên Quang, Chợ Bờ lại bắt đầu từ thứ hai 30 Novembre 1925.

Quan chánh tòa nhì sắp về Pháp nghỉ. — Quan cai-trị Tusca, chánh tòa quan lại phủ Thống-sứ, đã có nghị định sắp sửa về Pháp nghỉ. Ngày nào ngài xuống tàu về thì chưa biết rõ.

Tại trường Sư-phạm. — M. Bùi-Tòng, sư trưởng hạng hạng nhì, nay coi việc canh-nông thực hành; mỗi tuần lễ 4 giờ tại trường Nam Sư-phạm Hanoi.

MM. Ng-công-Tiểu nông chính quản môn tạ sự hạng nhì và Phạm-văn-Tuyết nông-sinh cán sự thượng hạng hạng nhất coi việc đưa học trò ba trường nam Sư-phạm đi coi để khảo sát về nông-phố.

Quan Docteur Bi-co-man

Y-khoa tiến-sĩ

Chữa các chứng bịnh đàn bà, đàn bà con gái, các chứng kín, các bịnh sốt thương, cảm, ho mãn nước, các bịnh lậu, giang-mai, lỗ, dau mắt, các chứng sài trẻ-con.

Phòng khám bịnh chánh tại phố hàng Gió, số nhà 53, Hanoi, dây nói 314.

Quan Tiến-sĩ có ở nhà cho người đến, giờ đến nếu xem cần lắm.

Le PARFUM des HOMANITES

(Sở Ký Thanh Hoa)

Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé : 0$30 thứ 2$00
0$30 thứ 1$00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Tiền phụ cấp cởi ngựa. — M. Vũ-đông-Hồ công chính chuyên môn tạ sự hạng nhì tại Hà-giang được phụ cấp tiền cởi ngựa mỗi tháng 10 đồng kể từ ngày 29 octobre 1925.

Ngạch quan lại. — M. Ng-qui-Viễn giáo thụ hạng ba quán làng Dulâm tổng Hội-phụ phủ Từ-sơn (Bắc-ninh) nay bổ đi tòng sự tại dinh quan Tổng-đốc Hà-đông.

M. Ng-đình-Tân tri huyện hạng ba tại huyện Bình-xuyên (Vĩnh-yên) được nghỉ 29 ngày.

M. Ng-Cư thông phán tỉnh hạng nhì tại Vĩnh-yên nay quyền huyện ấy thay M. Ng văn-Tuân.

BÁN

Cái nhà số 9, xế tòa sứ Hà-đông, kiểu tây, có cần hàng buôn bán. Ai muốn mua mời đến 29, phố hàng Bông-Đêm, Hanoi, buổi trưa hay buổi tối.

Việc cướp ô-tô ở Long châu tại địa-hạt Tàu. — Báo *Avenir du Tonkin* có đăng tin sau này : Hồi 8 giờ sáng 29 novembre vừa rồi, có hai chiếc ô-tô một chiếc của hiệu vận-tải Delair & Lamazon và một chiếc của hiệu Mao-canh ở Đồng-đăng, đi đến làng Lung-bang-cai, cách Long-châu chừng 25 km, thì bị một bọn bung-đỏ chừng 20 đứa bỗn nằm đứa có súng trường và hai đứa có súng sục, xô ra ăn cướp. Người *chauffeur* xe số T. 1900 của hiệu Delair bị chúng bắn phải gối bên hữu, thương tích nặng lắm và xe thì bị chúng đẩy xuống khe, sâu chừng 12 thước. Còn chiếc ô-tô số T. 2448 của hiệu Mao-canh do *chauffeur* Trần-v-Khuê cầm máy, đi cách chiếc ô-tô trước chừng 100 m cũng bị chúng cướp, nhưng may không ai việc gì, lại đem được người *chauffeur* xe trước bị thương và các người đi xe trước về Đồng-đăng. Ở đồn Lung-bang-cai nguyên vẫn có mươi tên lính đóng canh giữ, nhưng chúng vừa đi Đông-hưng cả, vì ở đấy đang quân Xích-vệ với đảng cờ trắng sắp có trận đánh nhau kịch liệt.

Rạp FAMILY CINÉMA

(Phố hàng Buồm)

LE ROI DU CIRQUE

Tiểu-thuyết mười hai hồi rất là lý-thú

Có làm trò xiếc rất là hay!!!

TIẾNG GỌI ĐÀN

Là một tập văn luân-thuyết của Dương-bá-Trạc soạn
giá 0$40 tiền gửi 0$11

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. BOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . 0,12

Ai ở xa xin viết thư sẽ cho
Đặng Bởi-xuân-Thành
61 — 63, *Rue du Coton — Hanoi*

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

22 pt ố Nhà-thờ

Tại *Trung-Bắc Học Hiệu* đã bắt đầu mở lớp dạy các học-sinh đi thi bằng Sơ-học Pháp-Việt, từ tối 1er décembre cùng các học-sinh đã có bằng lấy rồi mà muốn thi vào các trường đệ nhị cấp.

Số học-trò lấy vào trường cũng theo như các lớp ban ngày chỉ lấy có giới hạn thôi.

Học-phí định mỗi tháng là ba đồng. Giấy xin học gửi đến *Trung Bắc Học Hiệu*, số 22 phố Nhà-thờ (Rue Lamblot).

Tòn Đại-hinh. — Vụ án Đại-hinh thứ tư năm 1925, bắt đầu ngày 14 Décembre 1925 xử những việc sau này :

Thứ hai 14 décembre 1925. — Gervais Constant Jacques sau về tội tiêu tiền công.

Thứ ba 15 décembre 1925. — Ng-văn-Lục can việc làm và lưu thông bạc giả ; Giáp-v-Kế can việc ăn cướp.

Thứ tư 16 décembre. — Phạm-văn-Gia tức Lo, Huỳnh văn Diêu, Ng-v-Hoa tức Cựu Hoa, Lê-văn-Tam tức Ký, Trần-v-Cho, Trần-v-Mãi can việc ăn cướp và cố ý giết người.

Thứ năm 17 décembre. — Phạm-v-Ca, Võ-v-Thiên tức Hai Đen, Đoàn-v-Nau, tức Hai-Sacn, Ng-khắc-Hải, Phạm-v-Quế, Võ-v-Dom tức Ba Sọc, Ng-thị-Thuận, can việc ăn cướp và cố ý giết người.

Thứ sáu 18 décembre. — 1) Lou Soung, (chết rồi) Lou Sang can việc cố ý đốt nhà ; 2) Lê-năng-Tiên can việc tiêu tiền công.

Thứ bảy 19 décembre. — Ng-v-Lai, can việc cố sát ; 2) Ng-văn-Nhân tức Đào-v-Kit, Ng-v-An, Phạm-phê Đinh tức Thép, Phạm-v-Ô, Ng-v-Ty tức Ng-thế-Chi, Ng-văn-Bảo can việc ăn cướp giết người.

Người ta cần dùng một người làm bếp giỏi để đi Phnom-penh (Cambodge), lương tháng định là 30$00. Hỏi tại Hội-chợ Hanoi chỗ bày hàng (Cambodge).

MUỐN BÁN

Một cái xe ô-tô « Citroën » 10 mã-lực, chạy rất tốt. Đèn sơ-cua hai bình sơ-cua. — Đồ chữa chạy rất nhiều. — Giá 1.000$.

Hỏi tại 198 đường bờ sông (Quai Clémenceau).

Muốn bán một cái xe ô-tô « Peugeot » thiệt tốt, 10 mã lực, giá 900$. Hỏi tại số 55, đường Đồng-khánh, Hanoi.

Tại hiệu BÁO CHẾ MONTES có bán :

CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.

L'ALUN de CHROME dùng để thuộc da.

ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đốc thủy tinh.

CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE dùng cho các hàng bánh và kẹo.

Cái nạn ô tô. — Chiều 30 novembre hồi 5 giờ 15 cái ô-tô số T. 1524 do M. Ng-hữu-Tiếp cầm máy đi đường Bờ-sông, khi tới cột đồng-hồ thì không rõ vì làm sao đụng phải một người đàn ông là M. Trần-đức-Hoa buôn bán ở Hưng-yên. Người này bị thương ở tay, chân và nhất là ở háng, phải khiêng ngay vào nhà thương.

Sáng hôm sau, hồi 11 giờ 30, một người hành-khách tên là Hoàng-đình-Chuyên, quán ở Tếp-lão (Hà-đông) đi chiếc xe ô-tô hàng của hiệu Đinh-Bưởi, khi tới Bờ sông trước hiệu Tư-đường, vì xe chưa đỗ đã nhảy xuống, ngã bị thương cả mình mẩy. Khiêng vào nhà thương được mấy giờ thì chết

AU CINEMA TONKINOIS

13, Phố Hàng Quạt, Hanoi

Tu ngay thứ ba 1er đến ngày thứ ba 15 Décembre 1925

Một phim mỹ-thuật lớn nhất của Pháp
Chưa làm nhiều lời

LA MAISON DU MYSTERE

là một phim hay nhất của Mosjou kine ở đến rất gọn

Lời dặn quan-trọng

Phim này diễn làm hai lần thì hết
CHƯƠNG TRÌNH THỨ NHẤT
Tu ngay thứ ba 1er đến ngày thứ ba 15 Décembre 1925

Hồi thứ nhất : Lami-Felon.
Hồi thứ nhì : Le secret de Pelang
Hồi thứ ba : L'ambition au service de la haine
Hồi thứ tư : Lampi accable verdict.
Hồi thứ năm : Le pouvoir vaincu
CHƯƠNG TRÌNH THỨ HAI
Tu ngay thứ ba 8 đến ngày thứ ba 15 Décembre 1925
Hồi thứ sáu : La voix du sang.
Hồi thứ bảy : Les engrenages du destin
Hồi thứ tám : Les champs clos
Hồi thứ chín : Les engrenages de coradin.
Hồi thứ mười : Le triomphe de l'amour.

Chương trình này, nên đúng 21 giờ sẽ bắt đầu diễn chứ không diễn thời xu Pathé bất cứ.

HIỆU BÁO CHẾ :

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN KÊ HÀNG (CATALOGUE) Ở BÀY

Monsieur Albert Ronfaut

Có lời kính cáo để người Nam và người Khách ở Bắc-kỳ biết rằng ai có việc giao thiệp với các tòa nam-án xử việc hộ, các tòa án công sự các tỉnh, các sở trước tư, các sở trung-trong, nói tóm lại về tất cả các việc giao thiệp với tòa án, và thành-phố ở ta cũng sẵn lòng giúp đỡ bảo bọc.

Bắt đầu từ ngày 15 này ông tiếp tân chỗ ở nhà ông số 48 bis, phố Borgnis Desbordes, từ 8 giờ đến 11 giờ, và từ 14 giờ đến 17 giờ

Số 342

THÚY-HỦ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tuyên tán đang đuổi theo thì bỗng thấy bốn năm trăm bộ-quân toàn thị sở đeo giáp đỏ kéo ra vây bọc xung quanh, rồi dùng câu-liêm và dây thừng, bắt sống được cả người lẫn ngựa.

Còn *Hác-tư-văn* đuổi theo về phía bên tả, cũng thấy có bốn năm trăm bộ-quân toàn thị sở đeo giáp đen kéo ra vây bọc xung quanh, rồi chăng xúm lại mà bắt sống được *Hác tư-văn*, đem đi đã nộp.

Nhất-diện lại sai người đưa về *Lăng-chân* và nhất-diện lại đem năm trăm tinh-binh kéo ra đuổi đánh. *Quan-thắng* giật mình kinh sợ, trong khi luống-cuống, đánh phải lui về phía sau.

Bấy giờ *Ban đình-khuê* và *Ngụy-đình-quốc* đang thúc ngựa gia sức đuổi theo *Quan-thắng*. *Quan-thắng* đang chạy, bỗng thấy trước mặt có hai tướng kéo đến, tức là *Lâm sung* cùng *Dương-chí*.

Lâm-sung ở bên tả liền ra *Dương-chí* ở bên hữu tiến ra, cùng giữ công cố giúp nhau phá tan được toán quân *Lăng-châu*. *Quan-thắng* thu-thập tàn-binh cùng hợp với *Lâm sung* và *Dương-chí*. *Tôn-lập* và *Hoàng tín* cũng vừa tiếp-ứng tới nơi, mới cùng nhau hạ-trại.

Lại nói chuyện hai tướng *Thanh thủy* và *Thần-hòa* bắt được *Tuyên tán* cùng *Hác tư-văn* giải vào trong thành *Lăng-châu*. *Trương* thái-thú vội-vàng truyền cho quân-sĩ mở tiệc khánh-hạ.

Nhất-diện lại sai người làm hại cả tả-xa để giam hai tướng vừa bắt được, và sai một tỳ-tướng đem ba trăm bộ quân, đi gấp ngày đêm, giải hai cỗ tù-xa đưa về *Đông-kinh*. Đi đến một chỗ kia trông thấy trên núi toàn những cây kỳ (tức là *Cô thụ sơn*), mà không mặt đất mọc đầy lau sậy.

Bỗng nghe tiếng thanh-la vang động, có một toán giặc kéo ra, một tướng đi đầu, lại tay cầm hai lưỡi búa, gầm-thét như sấm, tức là *Hắc toàn-phong Lý-qui* ở *Lương-sơn-bạc* đó. Theo sau lại có một vị hảo-hán nữa tức là *Một-diện-mục Tiêu-đình*.

Hai vị hảo-hán lấy đem một bọn quân lâu-la ra đứng chắn ngang đường, chẳng hỏi-han một câu nào cả, tức thì cướp lấy tù-xa đem đi. Viên tỳ-tướng thấy vậy, vội-vàng bỏ chạy. Pơia sau lại có một vị hảo-hán nữa tiến đến, mặt sắt đen sì, hai mắt lồi ra, tức là *Tăng môn-thần Bảo-hắc đó*.

Bảo-hắc giơ thanh kiếm lên, chém cho viên tỳ-tướng kia một nhát, ngã chết ở dưới chân ngựa. Còn các quân sĩ thì chạy, đánh bỏ tù-xa lại đấy mà chạy lấy thoát thân. *Lý qui* nhìn trong ô xa xem ai thì té ra *Hác tư-văn* và *Tuyên tán*.

Lý-qui liền hỏi hết mọi nỗi trước sau. *Tuyên-tán* cũng hỏi lại *Lý qui* rằng :

— Bác đi đâu mà bỗng tới đây!

Lý qui nói :

— Chỉ vì *Tống* đại-huynh kêu gọi tôi đi đánh trận, cho nên tôi một mình lẻn trốn xuống đây. Trước kia tôi vừa giết chết *Bàn-bộ-long*, sau *Tiêu-đình* đưa tôi đến với *Bảo* đại-huynh. Anh em đều mới biết nhau, nhưng tiệc-đãi một cách rất thân, chẳng khác gì bọn chúng ta ở trong sơn trại. Mới rồi chúng tôi đang bàn nhau toan đem quân sang đánh *Lăng-châu* thì có tướng tới về báo rằng thấy một toán quan quân đang giải hai chiếc tù-xa đi qua. Chúng tôi vẫn tưởng là quan-quân bắt được bọn cướp giặc nào, không ngờ lại thành ra hai bác.

Bảo-hắc mời tất cả về trong trại, giết trâu đãi tiệc khoản-đãi. *Bác-tư-văn* bảo *Bảo-hắc* rằng :

— Hiền-đệ đã có lòng muốn vào đảng *Lương-sơn bạc* thì chi bằng đem quân bản-bộ cùng sang *Lăng châu* để cố sức đánh giặp, thế là thượng sách!

Bảo hắc nói :

— Việc ấy tôi đang bàn với *Lý* đại-huynh đây. Tóc-hạ dạy như thế, thật là chí phải. Trong trại tôi đây cũng đã sẵn có hai ba trăm cỗ ngựa cũng giảm bớt trăm quân lâu-la.

Bấy giờ năm vị hảo-hán cùng kéo sang đánh *Lăng-châu*. Lại nói chuyện những quân-sĩ chạy trốn khi trước, trở về báo với *Trương* thái-thú rằng :

— Chúng tôi đi đến nửa đường bỗng có một toán giặc ở trong núi kéo ra cướp lấy tù-xa và giết mất viên tỳ tướng.

Ban đình-khuê và *Ngụy-đình-quốc* nghe báo, hãi-hùng nổi giận mà rằng :

— Lần này ta bắt được thì phải đem hành hình ngay ở đây!

Bỗng nghe báo phía ngoài thành lại có *Quan-thắng* đem quân đến khiêu chiến. *Ban-đình-khuê* tức thì lên ngựa, truyền mở cửa thành, hạ cầu treo xuống, dọn năm trăm quân hảo-giáp ra đánh.

Khi ra đến trước mặt trận, *Ban đình khuê* lên tiếng mắng rằng :

— Viên tướng bại trận làm nhục nước kia, còn chưa đáng chết hay sao!

Quan thắng nghe nói, mửa đau thúc ngựa vào đánh. Hai bên giao-chiến chưa được hơn năm mươi hợp, *Quan thắng* với vàng quay ngựa bỏ chạy. *Ban-đình khuê* tức thì thúc ngựa đuổi theo.

Đuổi được hơn mười dặm thì *Quan-thắng* quay đầu lại bảo rằng :

— Người không xuống ngựa đầu hàng đi, còn đợi đến bao giờ!

Ban-đình-khuê giơ ngọn giáo xông đến sau lưng *Quan-thắng* đâm tới. *Quan-thắng* dùng hết thảy uy quay cái chuôi đao gạt mạnh *Ban đình-khuê* một cái mà quát to lên một tiếng rằng : « Xuống ». »

Bỗng thấy *Ban-đình-khuê* ở trên mình ngựa ngã xuống. *Quan-thắng* cũng với vàng xuống ngựa, chạy lại đỡ dậy mà bảo rằng :

— Xin tướng-quân thứ lỗi!

Ban-đình-khuê sự hãi, sụp lạy xin hàng. *Quan-thắng* nói :

— *Quan-thắng* này đã từng tiến cử hai tướng quân ở trước mặt ông *Tống-công-minh*, vậy ông *Tống-công-minh* sai tôi về mời hai tướng-quân đi để cùng hợp đại-nghĩa.

Ban-đình-khuê đáp rằng :

— Kẻ bất tài này từ nay xin giữ sức khuyển-mã để cùng thay trời hành-đạo.

Hai người nói chuyện xong, liền buông cương ngựa cùng đi. *Lâm-sung* tiếp thấy hai người giống ngựa cùng đi đến nhau, mới hỏi sự-tình đầu đuôi.

Quan thắng không kể chi đến việc thắng bại, chỉ đáp lại rằng :

— Khi đuổi nhau đến ở bãi mai nọ, tôi lấy tình xưa nghĩa mới mà khuyên hảo, vậy *Ban* tướng quân đã chịu đầu hàng.

Bọn *Lâm-sung* đều lấy làm mừng rỡ. *Ban-đình-khuê* quay lại trước trận, gọi to một tiếng thì năm trăm quân hộ giáp đều theo đi cả, còn các nhân-mã khác trốn chạy vào trong thành, bảo với *Trương* thái-thú.

Ngụy-đình-quốc nghe nói, xiết bao căm tức. Ngày hôm sau, đem quân ra phía ngoài thành giao chiến. Bấy giờ *Ban-đình-khuê* cũng theo *Quan-thắng* và *Lâm-sung* đi ra trước trận.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Quoique monseigneur Bienvenu n'ait été rien moins qu'un homme politique c'est peut-être ici le lieu d'indiquer très brièvement quelle fut son attitude dans les événements d'alors, en supposant que monseigneur Bienvenu ait jamais songé à avoir une attitude.

Remontons donc en arrière de quelques années.

Quelque temps après l'élévation de M. Myriel à l'épiscopat, l'empereur l'avait fait baron de l'empire, en même temps que plusieurs autres évêques. L'arrestation du pape eut lieu, comme on sait, dans la nuit du 5 au 6 Juillet 1809; à cette occasion, M. Myriel fut appelé par Napoléon au synode des évêques de France et d'Italie convoqué à Paris. Ce synode se tint à Notre-Dame et s'assembla pour la première fois le 15 Juin 811 sous la présidence de M. le Cardinal Fesch. M. Myriel fut du nombre des quatre-vingt-quinze évêques qui s'y rendirent. Mais il n'assista qu'à une séance et à trois ou quatre conférences particulières. Evêque d'un diocèse montagnard, vivant si près de la nature, dans la rusticité et le dénûment, il paraît qu'il apportait parmi ces personnages éminents des idées qui changeaient la température de l'assemblée. Il revint bien vite à Digne.

On le questionna sur ce prompt retour, il répondit: — *Je les gênais. L'air du dehors leur venait par moi. Je leur faisais l'effet d'une porte ouverte.*

Une autre fois il dit. *Que voulez-vous? ces messeigneurs la sont des princes. Moi, je ne suis qu'un pauvre évêque paysan.*

Le fait est qu'il avait deplu. Entre autres choses étranges, il lui serait échappé de dire, un soir qu'il se trouvait chez un de ses collègues les plus qualifiés: — Les belles pendules! Les beaux tapis! Les belles livrées! Ce doit être bien importun! Oh! que je ne voudrais pas avoir tout ce superflu-là, à me crier sans cesse aux oreilles: Il y a des gens qui ont faim! Il y a des gens qui ont froid. Il y a des pauvres! Il y a des pauvres!

Disons-le en passant, ce ne serait pas une haine intelligente que la haine du luxe. Cette haine implique la haine des arts. Cependant, chez les gens d'église, en dehors de la représentation et des cérémonies, le luxe est un tort. Il semble révéler des habitudes peu réellement charitables. Un prêtre opulent est un contre sens. Le prêtre doit se tenir près des pauvres. Or peut-on toucher sans cesse, et nuit et jour, à toutes les détresses, à toutes les infortunes, à toutes les indigences, sans avoir soi-même sur soi un peu de cette sainte misère, comme la poussière du travail? Se figure-t-on un homme qui est près d'un brasier, et qui n'a pas chaud? Se figure-t-on un ouvrier qui travaille sans cesse à une fournaise, et qui n'a ni un cheveu brûlé, ni un oeil de noirci, ni une goutte de sueur, ni un grain de cendre au visage? La première preuve de la charité chez le prêtre, chez l'évêque surtout, c'est la pauvreté.

C'était là sans doute ce que pensait M. l'évêque de Digne.

Il ne faudrait pas croire d'ailleurs qu'il partageât sur certains points délicats ce que nous appellerions « les idées du siècle ». Il se mêlait peu aux querelles théologiques du moment et se taisait sur les questions où sont compromis l'église, de l'Etat; mais si on l'eût beaucoup pressé, il paraît qu'on l'eût trouvé plutôt ultramontain que gallican. Comme nous faisons un portrait et que nous ne voulons rien cacher, nous sommes forcés d'ajouter qu'il fut glacial pour Napoléon déclinant. A partir de 1913, il adhéra ou il applaudit à toutes les manifestations hostiles. Il refusa de le voir à son passage au retour de l'île d'Elbe, et s'abstint d'ordonner dans son diocèse les prières publiques pour l'empereur pendant les Cent jours.

Outre sa sœur, mademoiselle Baptistine, il avait deux frères: l'un général, l'autre préfet. Il écrivait assez souvent à tous les deux. Il tint quelque temps rigueur au premier, parce qu'ayant un commandement en Provence, à l'époque du débarquement de Cannes, le général s'était mis à la tête de douze cents hommes et avait poursuivi l'empereur comme quelqu'un qui veut le laisser échapper. Sa correspondance resta plus affectueuse pour l'autre frère, l'ancien préfet, brave et digne homme qui vivait retiré à Paris, rue Cassette.

Monseigneur Bienvenu eut donc, aussi lui, son heure d'esprit de parti son heure d'amertume, son nuage. L'ombre des passions du moment traversa ce doux et grand esprit, occupé des choses éternelles. Certes, un pareil homme est méritait de n'avoir pas d'opinions politiques. Qu'on le lui pardonne pas sur notre pensée, nous ne confondons point ce qu'on appelle « opinions politiques » avec la grande aspiration au progrès, avec la sublime foi patriotique, démocratique et humaine, qui, de nos jours, doit être le fond même de toute intelligence généreuse...

(La suite)

Những kẻ khốn nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Tuy rằng Đức-chа *Bienvenu* không có một chút gì gọi được là dang-vẻ nhà chính-trị, nhưng mà nhân dây tưởng nên nói qua loa một hai câu về cái thái-độ, cái cách khu-xử của ngài đối với những việc thời-thế buổi đó. Ay là trước-giả tưởng-tượng hình như Đức-chа *Bienvenu* đối với thời-thế có cảm-tình gì, kì thực thì điều ấy khó nghi.

Vậy thì ta phải kể chuyện trở lại những việc mấy năm về trước.

Ông *Myriel* được thăng bổ làm giám-mục được ít lâu, thì Nã-phá-Luân Hoàng-đế lại phong cho ông Nam-tước, cũng với mấy vị giám-mục nữa. Đêm hôm mùng 5 rạng mùng 6 Juillet 1809 thì xảy ra cái việc bắt giáo-hoàng. Nhân dịp ấy Hoàng-gia có lệnh-chỉ đòi hết thảy các viên giám-mục nước Pháp và nước Ý-đại-lị phải lập thành hội-nghị tại kinh-thành *Paris*. Hội-nghị kỳ thứ nhứt họp tại đại-giáo-đường *Notre-Dame*, ngày *15 Juin 1811*, ông hồng-y giáo-chủ *Fesch* là cậu của đại-đế, ngồi chủ tọa. Ông *Myriel* là một vị trong chín-mươi-nhăm vị giám-mục dự vào nghị-hội ấy. Nhưng ông chỉ đến dự nghị có một phiên và ông đến nghe ba bốn kỳ diễn-thuyết riêng nữa. Ông vốn là giám-mục ở một chỉnh xứ vùng sơn-giã, bình-nhựt trực-tiếp với tạo-hóa, đã quen những cách quê-mùa thanh bạch, mà đến ngồi đông bàn với những vị quyền quí trong giáo-giới, thì những tư-tưởng của ông lắm lúc tự-hồ làm cho người-lạnh cả cuộc luận-bàn. Cho nên ông về ngay thành *Digne* không theo-đuổi cho đến khi tàn cuộc. Ai hỏi sao ông về sớm vậy thì ông đáp rằng: *Có tôi tại nghị-hội thêm vướng mắt cho các ngài. Khi các ngài đóng cửa mà nghị luận, hình như tôi đem gió lạnh ở ngoài vào. Tôi thành ra một cái cửa bổ ngỏ ở nghị-hội.*

Cũng có lúc thì ông nói: — *Các ông tính bấy nhiêu ngài đều là những bậc vương-tôn, mà tôi thì chẳng qua là một ông giám-mục bần nhà-quê.*

Thật tình thì là người ta không ưa ông. Trong ngoàn-ngữ, cử-chỉ, ông lắm điều kỳ. Một tối kia, ông đến thăm một vị đông-liêu đồng-sự trong giáo-giới, vào hàng phong-lưu dài-các thử-thời, nghe đâu ông đã nói mấy lời ngỗ-nghê kém nhã. Ông ngắm nghía trong nhà người ta mà rằng: — Đồng-hồ đẹp chưa! Nệm trải đất đẹp chưa! Linh hầu ăn-mặc lịnh-sự chưa! Nhưng có lẽ không tiện lắm! Ta không muốn có những thứ xa-hoa này mà để cho ai phải kén vào tai, những câu tu-oán như là: Nhiều kẻ đói chẳng có ăn! Nhiều người rét không có mặc! Nhiều người nghèo khổ! Nhiều người nghèo khổ!

Nhân dây ta nên bình tĩnh nghị-luận. Ghét sự xa-hoa không phải là một sự ghét khôn, một sự ghét phải lẽ. Bởi vì ghét xa-hoa tất là ghét mỹ-thuật. Duy có những người trong giáo-giới, thì ngoài những cách nghỉ-vệ ở chỗ công và trong khi hành-lễ, con thì hết thảy những sự xa-hoa cho là những sự không nên. Phàm đã quen thói xa-hoa, thì không có thực-tình làm được điều thiện. Một nhà tu-hành mà đài-các lịnh-sự, tất là một sự ngược lẽ. Thầy tu phải luôn luôn ở gần với những kẻ bần-hàn. Mà luôn luôn đêm ngày ở chung-đụng với người nghèo-nàn cực khổ, tất nhiên cũng có lấy vào mình một đôi chút cái vẻ nghèo-nàn, cái lầm bụi lao khổ. Đứng bên lò lửa đỏ, mà lại không nóng không nực thì sao cho thuận lẽ? Một người thợ luôn luôn làm việc ở nơi lửa đỏ, mà lại không cháy sợi tóc nào, không đen dầu mỏng tay, không có mồ-hôi rỏ giọt, không có tro tàn lắm mặt, thì sao mà hiểu được. Một nhà thầy tu thì cai tang chứng thứ nhứt rằng mình có lòng thiện, nhứt là một vị giám-mục, là cái phận nghèo.

Ý chừng đó là cái tư-tưởng của ông giám-mục thành *Digne*.

Tuy nhiên, cũng không nên vội tưởng rằng, về mấy điều khó nói như tôn-giáo, ông chỉnh-trị, ông cũng đua theo « dương-thời dư-luận » đâu. Phàm những cuộc tranh biện về tôn-giáo, ông lí hay gộp lẻ thêm lời. Về cái vấn-đề giáo-đường đối với quốc-gia, ông không bao giờ có bàn đến. Nhưng mà ai hỏi gặn quá thì ông cũng hở ý cho biết rằng ông thiên về đảng bênh quyền thống nhứt của giáo-hoàng (*Ultramontain*) hơn là về bên phái đề-xướng những quyền tự-quyết của giáo-đường nước Pháp (*Gallican*). Trước-giả dương tả chân-tướng một người trong chuyện, không muốn giấu diếm điều gì, vậy dây cần phải nói thêm câu nữa. Đối với Nã-phá-luân hoàng-đế, lúc đã suy rồi, thì ông *Myriel* ra mặt người lạnh. Từ 1813 trở đi, phàm có việc hành-động gì để phản đối với đế-triều, thì hoặc là ông nhập đảng, hoặc ông cũng có cách gì biểu đồng-tình với kẻ phản-đối. Khi hoàng-đế phá được ngục ở đảo *Elbe* mà khải-hoàn kinh-đô, long giá ngự qua, ông không chịu ra bái yết. Trong cái thời-kỳ bách-nhựt khôi-phục, ông không theo các chỉnh-xứ khác mà dâng lễ mừng và truyền bảo cho dệ-tử cầu kinh.

Ngoại giả em gái là bà *Baptistine*, ông lại còn hai người em trai nữa. Một ông làm quan bên võ đến nguyên-súy, một ông làm quan bên văn đến hàng tri-phủ (tri-phủ bên qui-quốc quyền trách như quan Thống-sứ bên ta bây giờ). Ông thường viết thư cho hai ông em: Ông nguyên-súy, thì ông có ý trách giận trong ít lâu, vì khi coi quân ở hạt *Provence*, nhân buổi hoàng-đế thoát ngục ngự được về bến *Cannes* thì đem một nghìn hai trăm quân đi đuổi, mà lại chỉ để cho hoàng-đế đi thoát. Đối với ông phủ là người có can-đảm, có khí-khái, từ ngày thôi quan về tri-sĩ ở kinh-thành, đường *Cassette*, thì trong thư tín đi về, ông tỏ lòng luyến-ái hơn nhiều.

Xét như vậy thì ra Đức-chа *Bienvenu* cũng đã có một thời-kì tùng-dăng, cũng đã có một buổi đắng-cay vì việc nước, cũng đã có một khi bị thế-tình làm cho phải cau-mày nhăn-trán. Thì ra những điều ức-phẫn của thế-nhân, lúc đương thời-thời chính cũng có ảnh-hưởng đến cái lòng lành, cái trí cao của người chuyên-nghĩ những điều vạn-kiếp. Trước-giả ẩn-hận cho một người khảkính khả-phục như ông *Myriel*, mà lại có ý-kiến về chính-trị. Xin ai nghe cho rõ cầu bình-phẩm đó kẻo lầm. Trước-giả sở vị « những ý-kiến về chính-trị », không nên lẫn những ý-kiến ấy với cái vước-vọng cao-thượng của người quân-tử đối với cuộc tiến-bộ, không nên lẫn với cái lòng thành-thực tin ngưỡng ở quốc-vận, ở chủnghĩa dân-chủ và ở hậu-vận loài người, lòng tín-ngưỡng ấy ngày nay phải là cái việc chủ-tâm của hết thảy những người đại-lượng thức-giả....

(Còn nữa)

LỜI ĐÀN BÀ

Tình chị em gái

Kia cái chim oanh còn biết chia cành bay liệng tìm bạn, huống thay là người, người ta mà không có bạn bè thì phong thú còn gì thích thích đặng. Lại kẻ khuê-môn đào thơ liễu yếu ít khi giao-thiệp, ít biết việc đời cho rộng rải, cách ăn ở ở lạnh nhạt cho tường tận đặng tết nhân đạo phải nhờ có kẻ đỡ bước dắt dìu mình, khi thách bảo sự hơn thiệt, bàn bạc chuyện lợi hại, chia vai sẻ buồn cùng nhau trong chốn cửa các phòng the, hòng mong có ngày ra giữa thế diện, khỏi sự lầm lỗi. Ấy là điều cần phải có bạn bè hết thảy vậy, lại người bạn phải nhiều là những người thanh khí tương đồng. khi tâm sự ưu tư về việc bất bằng về nỗi thân thế lo tính chưa xong, tơ tằm bối rối, cũng nhờ có bạn yêu ấy mở dẹ dàng trong lòng, mình làm điều phải, bạn khen ngợi cho mình vui, mình làm điều quấy bạn can ngăn cho mình nghe, có cỗ đỗ buồn hả hơi, có chỗ rông nghe biết nhiều, mà đường tư tưởng, như thế người đời ai ai cũng cần phải có bạn mới đặng. Nhưng cần có bạn mà nên chọn bạn tốt mới bổ ích cho mình, chớ như bạn xấu thì làm hại cho mình nhiều lắm.

Ta thử xét xem người bạn ra làm sao? Tư-cách người bạn tốt tính-tình đầm thắm, lời nói chính đính không tà tây, thường gặp với ai không làm ra cách bậc lắm bạc lắm, vì nông nàn ít nói có khi phải lạt lắm.

Sách có câu: « Quân-tử chi giao đạm nhược thủy » là người quân-tử chơi với nhau lợt như nước; nhưng cái khí vị trong trẻo thanh tao không bao giờ phai đổ, người bạn tốt thường có gặp bảy những cái tư-tưởng cao xa trong thành về nghĩa bầu bạn làm cho mình phải biết chước đem những lời khuyên bảo ngay thẳng mà sửa chỗ sửa mình còn sơ mọ. Người bạn tốt hay làm cho mình phải kiêng nể, chớ không làm cho mình phải đau đớn lời mình nói chi với bạn cũng như của để trong giương, trừ bạn ra thì không còn ai biết nữa, khi tật bệnh, khi hiểu nghèo, đều giúp đỡ lẫn nhau, dường ấy gọi là bạn tốt vậy.

Còn bạn xấu thì gặp dân cũng có, bất tất phải tìm. bạn đi xem hát, bạn đánh bài, bữa nay gặp người này là bạn, mai gặp người khác là bạn, mới có tiền của làm bạn với tiền của kho có yến tiệc làm bạn với yến tiệc; lời nói của những người ấy thường chiều ý của mình muốn mà nói theo, bay khen ngợi, hay tâng bốc làm cho mình cứ ngỡ là công việc gì mình làm cũng hay hết thảy, lại đem những chuyện xấu của người khác mà nói để cho mình cười, gièm pha kẻ này người nọ để cho mình ghét, việc có ít lại xít thêm vô cho nhiều. xui giục người ta giận hờn nhau mà lấy làm sướng, ưng tỏ mỏ gia-sự của người ta, để chia rẽ kẻ thân người sơ, chưa quen biết cho đậm đà đã vội làm ra cách phơi gan trải ruột, ngọt ngào như mật rót vào tai, mà kết cục như bỏ cát vãi vào bọ, bạn như thế là bạn lừa dối mình, lầm lúc đưa mình xuống hang sâu vực thẳm, phỉnh phờ lỡ bước sa chân, cho nên có kẻ lìn bạn mà mắc, theo bạn mà hư, đàn-bà con gái thường thường ai cũng có cái nỗi cảm về gia-tình, hoặc vì cha mẹ thương con cái không được cân phân, hoặc vì anh em không được hòa thuận, hoặc chồng con sai chạy cách cư-xử, hoặc tiền của nhỏ ít, tiền rông tiêu hẹp chẳng đặng như ý, phần nhiều ở đời việc đâu ý có một hai, mà việc chất ý lại bảy tám chín phần, các cái nỗi cảm thương ấy dẫu kẻ sung sướng đến bậc nào, cũng chưa để thoát khỏi sự bận bịu lo nghĩ cho hết, để thường chỉ có tình bạn hữu mới hay thổ lộ với nhau, mà bạn xấu là những kẻ không thành tâm với lòng nghĩa-vụ, chỉ ưng nhân đó mà lợi dụng cái thế đoạn tư lợi của mình, bàn bạc với bạn, mà hình như mưu kế một việc buôn bán, có sử người ta rồ rảng nghĩa thảo, lạt lẽo tình ái, tổng trong thủ lợi mới đặng, người ta có ưng đánh bạ, có kẻ mới lấy bỏ đặng, người ta có ưng gái trai dan díu, bọ mới làm chim xanh chim đỏ đặng trông cho cho nhà người có thuyền mới có chỗ thừa kế cho mà dự vào. Ở đời vì nghĩa mà phải can thiệp vào việc người ta, khác vì lợi riêng mà can thiệp vào việc người; hai đàng phải phân chia cho rõ kẻo lầm, đối với bạn bè nên thân trọng mà xem xét cái chỗ đó, tự nhiên bạn tốt, bạn xấu rõ ràng như coi trên bàn tay vậy.

Bụng-Phương nữ-sĩ.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

MMMDCLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc học là đây có phải không?
Tốt-giáo gây nền từ hộ Lý,
Rường nho nối gót có Chu-công.
Kinh lâu chép lại truyền không hỏ,
Bia đá còn đây vững chẳng long,
Nhân nhủ đàn em nên gắng sức,
Văn-minh gắp bội đạo chưa cùng.

Nguyễn-bích-Liên
Học-sinh năm thứ ba trường Thành-chung, Nam-định

MMMDCLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu còn đây đạo phải sùng,
Rõ cột *cương-thường* trong xứ Bắc,
Riêng tôn phù-mỹ một vừng Đông.
Nùng sơn ân bút giêm tăng núi,
Nhị thủy dòng vàn một giải sông,
Văn hiến nhà ta cơ chỉ đấy,
Thiếu-niên hội mới biết hay không

Đào-xuân-Đại
Tỉnh-xuyên, Duyên-hà, Thái-bình

MMMD CLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xây nên ngất cõi Đông,
Đường bệ long lanh lồng nước Nhị,
Cung-tường cực rộ choáng non Nùng.
Cột cao vối vọi trong trời đất,
Bia khắc rành rành suốt thấy chung,
Triều Lý đến nay mưa nắng trải,
Văn-minh nhưng vẫn thượng tôn sùng.

Thuyền-tâng, Ngô-ngọc-San
Làng Yên-lạc, Hưng-yên

MMMDCLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu tu triều Lý khởi công,
Xây dựng cung-tường trên giải Nhị,
Sửa sang trở-đậu cạnh non Nùng.
Tứ-giang nước chảy truyền nam-hải,
Nơi lĩnh máy tuôn đội bắc-phong,
Mọi thánh cả nên đông bộ Khổng,
Trời đem mũ gỗ hiệu nghìn chung.

Ngô-thị-Chỉ nh
Làng Yên-lạc, Hưng-yên

MMMDCLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ai ôi lòng ngửa trông,
Xem trước cung-tường như tôi Nhị,
Chợt sau đôm hoạnh ngỡ chơi Nùng
Hưng nho bề thánh tôn nghiêm thực,
Bia đá lâu khuê qui hóa không,
Nhờ thửa chu-du cùng các nước,
Đeo truyền phong-hóa tưởng Chu-công.

Ngô-thị-Kinh
Làng Yên-lạc, Hưng-yên

(Còn nữa)

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 2 Décembre 1925

CẢI KIẾN KIỆN CỦ KHOAI

Vở chèo cải-lương soạn thành được nhiều điệu hát mới, câu hát rất là thâm thúy và có ý vị lắm. Nhân dịp Hội cho các quí khách được rõ rằng bản-hội đến lại, vậy xin thân ý để quý khách được hai lòng.

Tối thứ năm 3 Decembre 1925

PHÚC LỘC THỌ TOÀN

Một nhà tứ một tem tình.
Lại mừng hai chữ duyên tình cho ai.

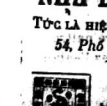
Tối thứ sáu 4 Décembre 1925

CON CHUỘT SA CHỈNH GẠO

Vở chèo cải-lương soạn thành được nhiều điệu hát mới, câu hát toàn mới đặt ra. Nhân ngài ước ao rằng bản-hội diễn lại trong mấy ngày có hội chợ, vậy bản hội xin chiều lòng để quý khách được như ý.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh phát mẩn, khi huyết sạch thân thể mới mẻ gầy còm, hay bị kèm huyết sinh ra rắc phất lắm chỉ nay uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợi lượng bao giờ! Bài thuốc này có hội-đồng của quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

MẤU HỘ 1$40

Làm trai biết uống trà tàu

Sâm mậu liên tâm, mỗi gói.		0$25
— ô-long,	—	0,20
Thanh thái liên tâm,	—	0,30
Công phái	—	0,20
Mồng thái	—	0,15
Vạn-xuân	—	0,10
Bao thiếc chiếu giá thêm.		0,01
Chè gói lẻ mỗi trăm.		0,50

Ở xa thêm tiền cước phí.

Nay kính cáo.
SÂM-MẬU TRÀ HIỆU
59 phố hàng Ngang, Hanoi

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này:

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 8$00
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 8.00
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 8.00
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 4.00

(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

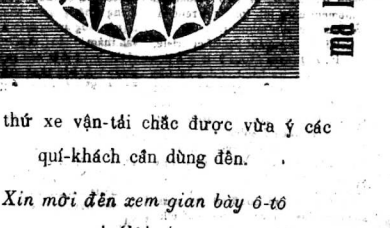
Bán tại bản-quán

Kịp tiến hiếu (ordonnez) ĐỨC-LONG Seller để nhỡ Tiến-Tsinh Hanoi mua bộ đồ xế khác, kẻo có ngày nguy đến tính mạng, vì ở đây có nhiều của mua lại PHẢI rất bền và đẹp.

Catalogue France sur demande.

Chỉ chuyên-trị làm một thứ mà làm lấy thật khéo

Làm thứ xe vận-tải chắc được vừa ý các quí-khách cần dùng đến.

Xin mời đến xem gian bày ô-tô ở Hội-chợ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Moyens de faire naître la sympathie chez l'enfant

Pour devenir sensible et pitoyable, il faut que l'enfant sache qu'il y a des êtres semblables à lui, qui souffrent ce qu'il a souffert, qui sentent les douleurs qu'il a senties, et d'autres dont il doit avoir l'idée, comme pouvant les sentir aussi. En effet, comment nous laissons nous émouvoir à la pitié, si ce n'est en nous transportant hors de nous et nous identifiant avec l'animal souffrant, en quittant, pourainsi dire notre être pour prendre le sien ? Nous ne souffrons qu'autant que nous jugeons qu'il souffre, ce n'est pas dans nous, c'est dans lui que nous souffrons. Ainsi nul ne devient sensible que quand son imagination s'anime et commence à le transporter hors de lui. Pour exciter et nourrir cette sensibilité naissante, pour la guider ou la suivre dans sa peute naturelle, qu'avons-nous donc à faire, si ce n'est d'offrir au jeune homme des objets sur lesquels puisse agir la force expansive de son cœur, qui le dilatent, qui l'étendent sur les autres êtres, qui le fassent partout retrouver hors de lui, d'écarter avec soin ceux qui le resserrent, le concentrent et tendent le ressort du moi humain, c'est à dire, en d'autres termes, d'exciter en lui la bonté, l'humanité, la commisération, la bienfaisance, toutes les passions attirantes et douces qui plaisent naturellement aux hommes, et d'empêcher de naître l'envie, la convoitise, la haine, toutes les passions repoussantes et cruelles, qui rendent, pour ainsi dire la sensibilité non seulement nulle, mais négative et font le tourment de celui qui les éprouve.

J. J. Rousseau.

Justice et Charité

Ne pas faire à autrui ce que nous ne voudrions pas qu'autrui nous fit, voilà la justice. Faire pour autrui, en toute rencontre, ce que nous voudrions qu'il fit pour nous, voila la charité.

Un homme vivait de son labeur, lui, sa femme et ses enfants, et comme il avait une bonne santé, des bras robustes, et qu'il trouvait aisément à s'employer, il pouvait sans trop de peine pourvoir à sa subsistance et à celle des siens.

Mais il arriva qu'une grande gêne étant survenue dans le pays, le travail y fut moins demandé, parce qu'il n'offrait plus de bénéfices à ceux qui le payaient, et en même temps le prix des choses nécessaires à la vie augmenta.

L'homme de labeur et sa famille commencèrent donc à souffrir beaucoup Après avoir bientôt épuisé ses modiques épargnes, il lui fallut vendre pièce à pièce ses meubles d'abord, puis quelques-uns même de ses vêtements ; et quand il se fut ainsi dépouillé, il demeura privé de toutes ressources, face à face avec la faim. Et la faim n'était pas entrée seule en son logis, la maladie y était aussi entrée avec elle.

Or, cet homme avait deux voisins, l'un plus riche, l'autre moins.

Il s'en alla trouver le premier et lui dit : « Nous manquons de tout, moi, ma femme et mes enfants ; ayez pitié de nous. »

Le riche lui répondit : « Que puis-je à cela ? Quand vous avez travaillé pour moi, vous ai-je retenu votre salaire ou en ai-je différé le payement ? Jamais je ne fis aucun tort ni à vous, ni a nul autre : mes mains sont pures de toute iniquité. Votre misère m'afflige, mais chacun doit songer à soi dans ces temps mauvais : qui sait combien ils dureront ? »

Le pauvre père se tut, et, le cœur plein d'angoisse, il s'en retournait lentement chez lui, lorsqu'il rencontre l'autre voisin moins riche.

Celui-ci, le voyant pensif et triste, lui dit : « Qu'avez-vous ? Il y a des soucis sur votre front et des larmes dans vos yeux. » Et le père, d'une voix altérée, lui exposa son infortune. Quand il eut achevé : « Pourquoi, lui dit l'autre, vous désoler de la sorte? Ne sommes-nous pas frères ? Et comment pourrais-je délaisser mon frère en sa détresse ? Venez, et nous partagerons. »

La famille qui souffrait fut ainsi soulagée jusqu'à ce qu'elle pût elle-même pourvoir à ses besoins.

Lamennais

Cách làm cho con trẻ biết yêu mến

Con trẻ cũ biết ở đời có nhiều sinh-vật cũng giống như nó, những nỗi cực khổ nó phải chịu, sinh-vật ấy cũng phải chịu, những sự đau đớn nó biết, sinh-vật ấy cũng biết, mà lại còn biết cả những sự đau đớn khác nữa là những sự đau đớn nó cũng phải rõ như thế cũng biết qua vậy, thì lòng nó mới biết động, mới biết thương được. Thực thế, nếu ta không đem ta ra ngoài mình ta, mà nhập vào mình con vật bị đau, như thể bỏ bẵn cái mình ta mà đổi lấy cái mình của nó, thì làm sao động mối thương tâm được. Ta có biết rằng nó đau thể nào, thì lòng ta mới thấy đau. Ta đau không phải là đứng ở cái địa-vị của ta nhưng là đứng vào cái địa-vị của nó. Cái trí tưởng tượng không kích-động lên, mà đem ta bẵn ra ngoài ấy, thì không sao có thể động tâm được. Muốn gợi, muốn nuôi cái cảm-tình nảy nở ra ấy, muốn dìu-dắt cái cảm-tình ấy hay là theo đuổi nó trên đường khuynh-hướng tự - nhiên, thì còn làm gì hơn là cho trẻ trông thấy những cảnh vật kích thích được cái sức bành-trướng của cảm tình, làm cho nó nở nang rộng rã, bao là được đến sinh-vật khác, là nào cũng đối đãi ra ngoài luôn mà tránh cho nó đừng trông thấy những cảnh vật làm cho cảm-tình bị co ro nhỏ lẹo lại, mà làm cho cái bẵn-ngã lại bành-trướng lên, nghĩa là ta phải gợi cho nó có lòng quảng đại, lòng bác-ái, lòng liên-mẫn, lòng từ-huệ, cùng tất cả các tình-tình đẹp đẽ, êm ái mà loài người vốn vẫn ưa chuộng, và phải ngăn ngừa cho nó khỏi sinh ra lòng đố-kị, tham muốn, hiểm oán, cùng tất cả các tình tình ghê lạnh, độc ác, chẳng những làm cho cảm tình thành ra lãnh-đạm vô hồn mà lại sinh ra cái sức phản-động mãnh-vũ kể có các tình tình ấy nữa kia.

Ng-v-L.

Công và nhân

Đừng làm cho người những điều mà mình không muốn người làm cho mình, thế là công.

Hễ gặp dịp thì làm cho người những việc mà mình muốn người làm cho mình, thế là nhân.

Một người kia làm ăn mỗ bới nước mắt để nuôi thân và nuôi vợ con ; tác mạnh chân khỏe tay, công việc dễ làm, thì kiếm lấy miếng mà nuôi miệng nuôi nhà, cũng không khó gì cho lắm.

Một ngày kia, cũng may hay hèn, it ai thuê mượn làm lụng, bởi các nhà chủ thuê không giàng sắp gì được nữa, rải đó lại lỗ ăn thức dùng cũng đắt đỏ thêm lên.

Nhà lao-động đó và vợ con mới bước chân vào vòng cơ cực. Trước còn tiêu hết vốn liếng dành dụm, sau bán đến đồ đạc, sau phải trát đến mảnh quần tấm áo sau đến lúc cái gì cũng bán hết thì thôi đành chịu bó tay mà lâm vào cơ-hàn. Và nào có những một nỗi cơ-hàn mà thôi đâu, mà trong nhà lại lăng cũng những kẻ ốm người đau nữa.

Nhà lao-động ấy có hai người láng-diềng : một người giàu có, một người thường thường bậc trung. Người ấy đến nhà người giàu mà thưa rằng : « Tôi và vợ con tôi cùng bệnh lắm, xin người đã lòng thương.

Nhà giàu trả lời rằng : « Tôi làm sao được ? Khi chú làm công cho tôi, tôi có giữ lại đồng tiền công nào của chú không ? hay là tôi có cậy-thì trả tiền công cho chú à ? Tôi chẳng đã thiệt cho chú, hoặc cho ai bao giờ cả, tôi ăn ở lúc nào cũng công-minh. Thấy chú cơ cực như vậy, tôi cũng vẫn có lòng thương, song ở cái thời buổi này, ai lo thân nấy ; nào ai biết cái vụ đói kém này đến bao giờ là cùng ? » Người khốn nạn ấy thôi không nói nữa, trong ruột phiền não lắm thầm ra lăng, mới hỏi rằng : « Cái gì thế bác ? mặt bác sao ủ ê thế, sao nước mắt bác lăng quanh ! » Người ấy bèn kể hết sự tình. Khi kể hết gốc dầu mối nỗi, thì người láng-diềng nói rằng : « Việc gì mà bác buồn rầu như vậy, công ta có khác gì anh em. Có lẽ nào tôi bỏ anh em trong vòng cùng bách. Bác về đây với tôi, ta sẽ cùng nhau cam khổ. »

Thế là cái gia-đình cơ-cực ấy được có nơi nương tựa đến lúa lại kiếm được bát ăn.

Song-nam, Ng-v-Thuộc

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Cái danh-vị hão

I

Hoàng-Ái và Trần-Dục, quê gần miền Nam, lên học Hà-thành, cùng ở trọ với nhau một nhà. Hai người cùng học một trường, cùng một trạc tuổi, lại thêm ý-hợp tâm-đầu, nên yêu mến nhau, thân-thiết nhau chẳng khác gì hai anh em ruột vậy.

Hoàng Ái trông người nho nhã, coi mặt phương-phi, thật là phong-tư tài-mạo tốt vời, vào trong phong-nhã, ra ngoài hào hoa, lại thêm trí-tuệ thông-minh, nết-na thủy-mị, nên trên từ quan Đốc, thầy giáo, dưới đến anh em bạn học, ai nấy đều một lòng yêu mến. Cậu là con một nhà điền-hộ lương thiện, mồ năm, hễ nộp xong thuế đinh thuế điền, tính còn lại cũng không còn được bao nhiêu, chẳng qua cho là đủ ăn để tiêu mà thôi.

Còn Trần Dục là con một nhà buôn to có tiếng. Ông bố cậu sinh được một mình cậu thôi, vì hiếm hoi thế nên nưng như nưng trứng, hứng như hứng hoa, yêu mến một bề, quí chiều đủ về. Khi còn bé cậu đòi gì được nấy, nay ông bà không tiếc gì tiền, miễn làm sao cho cậu được vui lòng là thích. nên sắc cuộc sang sướng của đứa được hưởng tốt. Khi lên mười, ông bà cũng kiếm thầy cho học, sách vở bút giấy mua không thiếu thứ gì, quần áo mũ giầy sắm thật đủ thứ, đến dẫn cậu đôi lên học Hà Nội, ông bà cũng chiều lòng, nhân nhẫy Hoàng-Ái cũng là người láng, lại là người có chí, tuy một mình ở chốn phồn-hoa đô-hội, để làm cho các bậc thiếu niên không người giám-giữ nóa ra mất nết hư thân, mà cũng không hề nhiễm những nết xấu thói hư, mới để cậu Trần-Dục càng trọ với cậu.

Hai bên đã thường được ở với nhau mãi, ai ngờ cách đây nửa năm, hai ông bà cậu vẫn nuông con thấy con ở xa trong lòng nhớ thương quá, nên buồn học lắm, trước là lấy ai cùng mình đầu hôm, sau là mượn ai vì cậu khuya sớm trông nom, nên hai ông bà lại cho người ra đón cậu về.

II

Các độc-giả xem chuyện, có ai tò-mò muốn biết ông thân-sinh ra cậu Trần-Dục vì sao lại trở nên một tay giàu có lớn không ? Xin đáp, giàu có lớn là bởi gặp được vận may. Ông thân-sinh ra cậu vốn đẹp giai, ba mẹ cậu cũng nhau sắc, lại còn xuân xanh tươi tốt. Năm ông ba ra tỉnh để làm ăn, lúc đầu còn tằng kẻ, bằng đâu gặp được cái tài-thần nó làm cho người ta lên lên tắc xuống như bỡn. Tài-thần lấy đun dài ông gặp được một ông lãnh-trung xin làm những công việc cho một hiệu xuất-sứng nhập-cảng to ở Đông-pháp này ; hai bên làm với nhau trong một năm trời, cũng được lòng nhau cả, nên chẳng mấy chốc ông thân sinh ra cậu Trần-Dục vào được một phần với ông lãnh-trung ấy, rồi từ đó, công việc càng ngày càng phát-đạt. Nghề ở đợi khi mình đã vào giữa dòng nước rồi, thì cứ việc để cho ngọn nước chảy xuôi, cần chi còn phải nhọc lòng một sức mà bơi với chèo nữa ; nên chẳng bao lâu ông đã nghiễm-nhiên là một nhà sự phú rồi,. Bấy giờ tuy cũng có nhiều người ghen ghét ông, song làm gì ông được ; hợn ngỗn đứng hai bên bờ tỉ ấy cái thuyền mành thuận buồm xuôi gió, oại biết mà đối sơn mất chân ra nhìn, không biết mình thế nào lại chóng nổi như vậy.

Khi ông bà đã giàu tiền rồi, liền mua một khu đất rất rộng, làm một nếp nhà rất tráng lệ ngay nge, để ở đấy mà an hưởng phong lưu,

Nhân kỳ công thái năm 1915, ông bỏ tiền ra mua phiếu quốc trái được một chức Hàn-lâm đãi-chiếu nên ai quen biết ông bà cũng đều gọi là ông Hàn bà Hàn.

Ông đã giàu ông lại muốn sang, nên khi ông đã được một cái chức « ông Hàn » thì ông thích đi lại các nơi quyền-quí, có khi ông mua lòng người bằng cái đỉnh, đồ lọ, lấy danh giá bằng phẩn vàng nén bạc ; bởi vậy mà cả một vùng ấy hễ nói đến ông Hàn hay bà Hàn bọ Trần thì ai cũng biết tiếng.

III

Khi cậu thiếu-niên công-tử kia về đến nhà, thì trước hết ông bà tìm tnẩy để rèn tập cho cậu. Gần đấy có một ông gỗ đầu trẻ, người rất đài-điểm, lại đỗ tú quá, chẳng biết một tí gì mà dạy học trò, chỉ được một nết khéo tán-tỉnh, khéo nịnh-nọt, mà ông bà phải mến.

Ông muốn cho cậu học chữ nho : bà thì không muốn, ông bà bèn cho mời ông thầy kia lại ăn tiệc. Ông hỏi trước :

— Thưa ngài, ngài có biết chữ nho...

Người tài-tử đó vừa mới nghe bấy nhiêu lời bèn đáp ngay :

Chữ nho, tôi lại còn biết chữ nho là chỉ gì ! một chữ tôi cũng không biết, nhưng ấy cũng là may cho tôi ; vì phàm văn-chương có chuyên vào một tiếng nói của nước nhà đặng đem trí học hai ba thứ tiếng ngoại thì mới hay chữ được. Ông không xem kia các bà nói truyện vẫn thú hơn nghe truyện đàn ông, vì sao thế, chẳng qua chỉ bơn cái không biết chữ nho đó mà thôi.

Bà nghe thấy vậy liền nói :

— Đó, tôi nói có thật không ? Tôi muốn cho con tôi nên bậc tài-tử giai-nhân, vào đâu lọt đấy, đến đâu người ta yêu mến chiều chuộng. Phải, ông thấy nói rất phải, bỏ chữ nho thì hỏng hết cả. Kia hãy xem có ai đỗ-kiện bằng chữ nho, có ai đánh bát âm bằng tiếng chữ nho không ? Khi đi cầu ăn trước mặt quan Tây có ai nói bằng chữ nho không ? Bạn bè trí kỷ nói chuyện với nhau có bằng tiếng chữ nho không ?

Ông nghe những lẽ ấy lấy làm phục lắm, và hai ông bà cũng định không cho cậu ấm nhà phải mất thì giờ vô ích mà học sách Mạnh-tử, sách Luận-ngữ hay sách Đại-học. Thế nhưng mà nếu không học những sách ấy thì học gì, vì làm người sĩ cũng phải biết đôi chút để ăn xổ với đời chứ, hay là cho con học chuyện về một địa dư chẳng ? Ông bèn vậy thì khách lại đáp rằng :

— Học địa dư mà làm gì ? Khi công tử đất muốn về thăm quê hay đi ngoại quốc chơi thì chẳng kể bỉ ngựa, bằng xe, bà chẳng biết đường mà chỉ lối cho cậu sao, chắc không khi nào chẳng để công-tử phải lạc đường đâu mà sợ. Và chẳng có cần gì phải biết đường đi từ Hanoi vào Saigon mấy mươi kilô mét, tại nước Mỹ có những ô-tô người ở bên Nhật có bao nhiêu nói liền ? Học địa dư thật là vô ích, chẳng qua bọn người ngu chỉ vẽ với láo cho có việc mà thôi.

Ông lại nó' :

—Ngài nói phải đó. Nhưng tôi nghe có một khoa học cũng cao thế lắm, bình như là khoa thiên-văn thì phải.

Khách đáp :

— Khốn nạn ! ra gì cái khoa học ấy, ở đời này có ai lại đi cứ lúc nào cũng trông qua cái lỗ thủng ở thiên-lý kính mà theo xem tinh tú chuyển vần không ? Trong lịch ngày nào chẳng biên rõ ràng, nào mấy giờ thời mặt giời mọc, mấy giờ thời mặt giăng lặn, nguyệt thực hôm nào, nhật thực tháng nào ? Từ một cái mấy may cũng đều có chép, cần chi lại phải tính toán cho mất ngày giờ vô ích. Mà biết sao Chổi đi thế nào ? sao Hỏa-tinh có người ở không làm gì ? Thật người đời cũng lố lăng quá !

Bà nghe nói cho lời ông khách là rất phải, công-tử ngồi đấy thì mừng rỡ vô cùng, còn ông thì chưa quyết định bỏ nào cứ bỏ đi hỏi lại không biết nên cho con học cái gì ; ông còn đương phân vân thì thầy giáo lại nói :

—Bây giờ ông bà cứ chọn người dạy cho cậu làm thế nào được nên người, đáng yêu là tốt, vì khi đã biết cách làm cho người ta yêu thì còn gì mà chẳng b ết, đó cũng là một cách học ; cách học này lại không khó khăn gì, công tử đây chẳng cần đi học đâu xa mới biết, bà Hàn dạy cho cũng được.

Mấy câu ấy làm cho bà Hàn thích quá, cứ ngồi cười khúc khích mãi. Sau bỏ bác đất có duyên ấy rằng :

— Ngài thật là một nhà thông thái lịch-duyệt nhất, đưa con tôi mà thành người giỏi-giang cũng nhờ cái công ngài chỉ giáo cho cả. Nhưng thưa ngài giá chịu biết một chút sử-ký thì có nhẽ hay hơn.

Ông lém ta liền đáp :

— Chao ôi! Sử-ký cũng như những khoa học kia, nói về đường lợi để không ích gì, nói về đường thú thì thật không vui. Phàm sử-ký chỉ có sử-ký là mới là vui, là có ích, nhưng nào đã có ai ra công khảo cứu mà tóm tắt lại, nên người xem chuyện rối như mớ bòng bong, không sao lý-hội được, nên xem đã không ích, lại mệt thú ; còn sử ký đời xưa thì rất những chuyện hoang đường vô vị, chẳng hay đời vua Hùng-bàng có chừng mười tám đời Hùng-vương và bà Lý-Chiêu-Hoàng lên ngôi rồi trao cho ông Trần-Cảnh thì có can dự gì đến công-tử ? Như cậu ấm đây, tôi tưởng không nên học những điều vô lý ấy.

Ông phú gia liền hỏi :

— Nếu không học những cái ấy thì học nghề vậy.

Bác Lém ta lại nói :

— Học nghề ư? lại rất không nên, vì ngày sau học giỏi có phải đăng đến các thợ thuyền, hoặc học bắn đề đề cất cửa nhà, hoặc vẽ kiểu mẫu để đóng bàn ghế thì có tiếc tất có người. Đã đường đường là một vị công-tử thì phải không biết những nghề kiến-chác, nghề điêu khắc, nghề hội họa, mà phải biết đem tiền cần nhân làm cho nghề ấy phát đạt lên, hoặc bảo hộ cho những mỹ-thuật ấy càng ngày càng khéo léo thì cái danh tiếng mình sẽ lừng lẫy một xứ. Đã có danh tiếng thì đi đâu ai chẳng kính yêu, đến đâu ai chẳng nên chuộng ? Và chẳng, ngồi chơi trong đám danh-giá, nào có ai giờ cách trí ra mà nói bao giờ? hay vua Ngọa-triều ngày xưa đóng đô ở đâu? hay con sông Nhị-hà kia có mấy cửa chảy ra bể?...

Bà Hàn vốn vẫn ra vào những chỗ quyền-quý nên đã trải cả thế nhân thế sự, vừa nghe xong, đáp rằng :

Không ! thật không ?

— Ấy bởi thế nên việc gì phải để công-tử đi học những cái nhảm fy cho cần mất thiên tư đi, cho nhọt mất chỉ-khí đi.

Ông nghe xong liền hỏi :

— Thế nhưng thằng cháu nhà tôi cũng phải học cái gì mới được chứ, vì nhiều khi có dịp khoe khôn thì khoe được cũng là một sự nên làm.

— Đã vậy thì ông bà cứ cho cậu ấy học ít thơ cổ. Cậu ấm ta đây chắc nhiều khi phải ngồi dự tiệc với các nhà sang trọng mà các bậc này bề ăn xong thì thường ngâm nga đọc thơ cổ ; biết thơ thiệt ngón của cụ Yên-Đổ, đến thơ của cụ Nguyễn-Du.

Ấy thế là rất cục lợi, khi ông bà công khách đã tỉnh hết lợi hại các khoa học rồi, mới định để công tử học thầy lấy ít thơ cổ.

(Còn nữa) D. T. Q.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ rạ những tiền đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

NHÀ BÀ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHÍ MONTES
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rasco!

$ 3.60 một ống sáu cachets

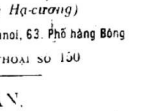
HÀNG MỚI SANG
BÁN CHIẾU KHÁCH

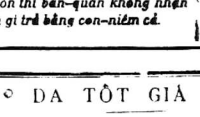
Bản-hiệu bán cắt bán lẻ các thứ hàng vóc nhuộm tơ lụa, satin, sa lâu, cachemire ja lle, khăn uđơ, khăn tua len các thứ len dạ, tissus lmpermiable, mũ dạ v. v...

PHAN QUẢNG-THÀNH
Số nhà 10, phố hàng Đào, Hà nội.

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty
(Rừng Bảo-đại, Rừng Phố-lu, Rừng Hạ-cương)
Chính sở tại Hanoi, 63 Phố hàng Bông
ĐIỆN-THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,
GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.
RỪNG, NỨA và các thứ lâm sản nước Nam.
Có xưởng tại Đáp-cầu, Yên viên, Bỗ-xá

DA TỐT GIÁ HẠ

Thưa các ngài
Bản-hiệu xưa nay đóng giầy vẫn dùng các thứ da tốt, các ngài đã dùng qua đều rõ, vậy nay bản-hiệu lại xin tính giá hạ hơn trước, xin các ngài chiếu cố, bản-hiệu mới có thứ kem đánh giầy cerni khỏi mở mà khỏi rập, khi bôi đi nửa giờ sẽ đánh, thì dan nhem lắm (Crème VERNISIAN).
NGUYỄN-TIẾN-HÀM dit THOẠN-THÀNH
Bottier - Chapelier
7, Rue des Cuisses Hanoi
(Phố ca-ta-lô 47 bên cục ngõ)

C. J. BONNET

là hiệu tơ lụa tốt hơn cả

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC :
MỘT TRIỆU
HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN
Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé
CRÉDIT NATIONAL 1920
Lên mua vé từ giá 20 quan, sau thì đồng tâm 20 tháng mới thăng lên hơn quan. Nếu chết đi, tiền được ngay cái vé, riêng mình có quyền sở-hữu, hễ vé trúng số thì được số tiền. Mình chỉ nên khá đành đến mãi 11, thật bền năm không nghỉ đến, mà đã được thì nên rút số, lợi được số quyền sở-hữu một cái vé rất quý có sinh lợi-tức.
Vé CRÉDIT NATIONAL mỗi năm tăm kỳ độ cuối rút số : 1er Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.
Mỗi lần rút số có :

1 lô.	MỘT TRIỆU
1 lô.	500.000 quan
2 lô.	200.000 quan
3 lô.	100.000 quan
6 lô.	50.000 quan

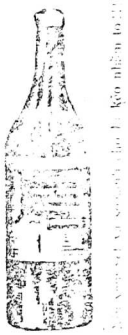
Tiền rút số làm kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan
Như vậy rút số cũng dễ trúng lắm
Muốn đợ các cuộc rút số kỳ, nên gửi 20 quan cho ông chủ nhiệm nhà :
BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6578
Việc bán vé này theo như luật ngày 29 Mars 1906, các nhà mua vé được đủ điều miễn thuế

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ dạ:

« TONIQUE TONKINOIS »

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bình tự làm trò cười cho thuốc, về những bình tự làm không ai có thể cho ra được.

Ngày nay ở thượng-hàng, miền hạ-du Bắc-kỳ thời bọn lạm Nhà các phường lợi chân phê rằng

Chữa nay đợi được phòng của MONTÈS qui ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ để tăng ngủ dùng qua rất hay, đáng nên gọi thường trước lạc phải gửi cho qui được phòng chế-nghệ để tỏ thành-giả.

Khám thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Nay chưa có ai dã dùng mà chê được! Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai gửi lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.

Bán-buôn không cần phải nói nhiều lời và trả tiền ngay khi thấy hàng, lại kể những người khôn, người có tiền chẳng ai tin được. Đó vậy giá bán lại dắt quá, mà vi-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**

54, Phố Trang-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo nay.

BÁN GỖ:

Lim, gụ, táp đủ các sắc, ván sàn, gỗ nhà than củi và than tổ.

Có cả ở cửa lối đem về.

Bán buôn và bán lẻ.

Hiệu Nguyễn-đức Mai

Hanoi: *phố bờ sông, số 4, téléphone N° 404.*

Haiphong: *Phố trường Bách-nghệ, số 20 (rue de l'Arsenal) téléphone N° 389.*

Hà-đông *Gare Thường-tín số 1.*

Hiệu kim-hoàn

昌 造

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT HAUT DECORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chỉ-nhiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chỗ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toán những thợ rất khéo, làm cẩn thận, bảo đảm tuổi. Các ngài chiếu cố lại sẽ sửa, xin chắc được vừa ý, không phải lo ngại điều gì.

Hợp-thiện hội. — Quan Đốc-lý đã cho phép bản-hội đi quyên để lấy tiền chi về việc tạo 12 mẫu ruộng để mở rộng phúc-trang, mà các nhà từ-thiện đã đề cúng kể sau đây.

Bản-hội thật thâm tạ lòng nhiệt-thành về việc phúc của các ông các bà trong thành-phố.

Những vị cúng 2$00:

Cụ Tú-Nghĩa 96, Võ-xuân-Uông 88, quan phủ Ng.-tiến-Khải 62, bà Đốc-Khánh 52, Phạm-viết-Nghệ 46, hiệu Bò-vàng 34, Ng-văn-Giản 32, hàng Đào; Ng-văn-Mậc 69, Vũ-ngọc-Song 49, Ng-thị-Cối 37 hàng Than; hiệu Giữ-nguyên 8 phố Thạch-an, Thọ-xuân 5ô Bến nứa, Ng thị-Việt 29 phố Hồng phúc, Đặng-thị-Ba 36 hàng Bồ, Võ-thị-Chinh 26 hàng Trống, Trương-văn-Thành 20 hàng Thiếc, Ng phú-Đào 40 hàng Thiếc, Lê-Thành 12 hàng Đào (cũng thêm), cụ Duyên-Thái 8 (cũng thêm), Trần-huy-Lợi 5, Ng-San 17, Phạm-đình-Dậm 29, cụ Trần-thị-Phú 43, hiệu Đồng bình 53 (cũng thêm), Võ thị-Tư 61, Phạm-thị-De 61, Đỗ lê-Phò 67, Trương-thị-Điền 73, Võ-thị-Hai 77, Lê-ngọc Lâm 93, Bùi-văn-Hợp 103 hàng Đào, Ng-gia-Huy 79, Ng-văn-Thọ 49, Trần-đình-Tập 49, Ng-thị-Diệp 31 hàng Lọng, Trần-văn-Xoán 54 hàng Long, Ng-huy Giao 65, Ng-văn-Mai 63 Ng văn-Huỳnh 22 hàng Lờ.

Những vị cúng 1$00:

Ng-văn-Nghĩa 4 phố Hồng-phúc, Vũ-đình-Nhân 7 phố Hội ai chinois, Phạm-gia-Hoạch 67 hàng Bồ, bà Đinh Mai 12, Ng-xuân-Hữu 14, Phạm-thị-Minh 19, Ng-văn-Chúc 28, Đặng-trần-Chiêu 60, Trần-v-Dy phố hàng Đậu, bà Châu-thụy 6, Trần-v-Nọ 14, Ngô-như-Tuy 32, Sam-eam-Ký 32 bis, Ngô-như-Tuyên 50, Phạm-bá-Ao 52, Quai Clémenceau; Đỗ-thị-Tâm 17, Ng-thị-Phó 8, Nguyễn-thị Hai 34 hàng Khoai, bà Lý Hai 1 Ô cầu-giấy, Ng-văn-Cảnh 36, Phạm-thị-Tia 40, Lê-sinh-Tiên 50 hàng Khoai, Phương-Canh 91, Phạm-thị-Xuyên 84, Thành-lợi 34, bà Tuy-tương 24, hiệu Gi thịnh 22, Thân-Tài 18, Ng-mạnh-Lê 12, hiệu Ao-phú 10 hàng Bồ, Ng-thị-Hạnh 69, Nguyễn-thị-Nguyệt 67 hàng trống, Ng-v-Nam 19, Đinh-v-Chi 27, Trần-v-Lịch 3 hàng Hình, Ng-văn-Lộc 9 phố Bát-đàn, Thịnh-an 14 Võ-văn-Tiến 24, Thịnh-phát 50 hàng Thiếc, Ng-đương-Bản 7, Quảng-lợi 27, Đào-thị-Nam 33, Đặng-trần Thiệu 39, Võ-văn-Đức 45, Ng-thượng-Chương 55, Vũ Quế 57, Ng.-hạch-Trí 75, Ng.-Dương 79, Trần huy-Kỷ 95, Ng-đức-Ký 97, Ng-thị-Tu 109 hàng Đào, Ng thị Đệ 103, Trần thị Được 105, Nam-lợi 95, Ng-văn-Minh 89, Đỗ-văn-Nghĩa 63, Trần-văn-Bái 47, Ng-huy-Cảnh 37, Trần-văn-Hác 29, Phúc-tương 25, Lê xuân Ưu 23, Đỗ đình Qui 19 Quảng tiến 44, Võ thị Yến 80, Ng thị Đệ 68 hàng Lọng, Trương văn Quán 28, Phạm văn Hải 47, Lê vinh Khang 39, Ng văn Chí 25 Trần vinh Tiến 30 hàng Lờ.

Hợp-thiện hội lại cảo

Đánh nhau chí mạng. — Sáng thứ ba vừa rồi một viên-chức trong sở mật-thám lên Vĩnh-yên xét về việc ăn mạng tại một đồn-điền kia, ở tỉnh lỵ. Nghe đâu việc đánh nhau chí mạng này xảy ra vì sự tranh địa giới gì của các người ngoài với mấy người làm ở đồn điền. Đôi bên đều có nhiều người bị thương nặng. Các người bị thương đã kịp đưa về nhà thương Vĩnh-yên điều-trị, nhưng thương tích càng ngày càng thấy nguy lắm.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh, Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Al-cập-Rusi.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1$50

Phòng khám bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 22 chữa mới số 226

KHÁM.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc sinh tử giá thú. — Số sinh-tử giá thú ở tòa Đốc-lý về tháng octobre 1925 như sau này:

Người Âu

Sinh: 4 con giai, 9 con gái, cộng là 13 người.

Tử: 1 đàn ông, 2 đàn bà, cộng là 3 người.

Hôi: 2 đám.

Cưới: 3 đám.

Ly-dị: 1 đám.

Người Nam

Sinh: 107 con giai, 99 con gái, cộng là 206 người.

Tử: 34 đàn ông, 34 đàn bà, 29 trẻ con, cộng là 97 người.

Hôi: 2 đám.

Cưới: 2 đám.

Người Hoa kiều

Sinh: 7 con giai, 14 con gái, cộng 21 người.

Tử: 8 đàn ông, 2 đàn bà, 2 trẻ con cộng là 12 người.

Hôi: 1 đám.

Ngã xuống sông. — Có một đứa con gái Khách khai tên là Trương nam-Phong, chừng lên 9, 10 tuổi, bỏ-côi cả cha lẫn mẹ, đi bộ từ trên Vân-nam xuống đây đã được mươi hôm; trong khi đi đường, nó có ngủ lại nhiều chỗ và đi xin để ăn đường. Ngày 23 trước, hồi giờ đã về chiều nó đi qua cầu Joffre để định sang Hạ-lý thì chẳng may xảy chân lăn xuống sông Tam bạc, nhưng có mấy người chở đò gần đấy trông thấy vớt lên được. Hiện sở cảm đã tạm giao con bé ấy cho M. Lay-Vay 45 tuổi là người phủ Vân-nam làm kế-toán cho tửu điếm Ping-on ở số nhà 34 đường Chavassieux.

Bỏ quên trên xe. — M. Natte ở số nhà 27 phố Lil e đi xe bỏ quên một cái áo khoác ngoài của trẻ con.

Đào-văn-Tuấn 22 tuổi, cai lĩ xe hiệu P.V.N. số 2836 đem nép sở cảm một cái mũ sắt-kết và hai cái cùi-dìa của một người đội lính thủy đi xe của bắn bỏ quên.

Nạn xe sộ. — Hồi 17 giờ rưỡi ngày thứ hai Ly-chao-Ou 24 tuổi làm công ở nhà buôn, nhà ở phố Maréchal Pétain, đi xe đạp đến ngã tư phố Chavassieux và phố Bắc-ninh thì bị một chiếc xe ô-tô va ngã. Chiếc ô-tô biết va ngã người ta mà cứ việc đi thẳng nên người bị ngã cũng không kịp nhận số xe, may không việc gì, chỉ chiếc xe đạp bị hư hại ít nhiều bánh đằng sau.

Bị chó cắn. — Leo-Say-Hing, 22 tuổi, nhà số 119 phố Đầu-cầu, bị chó của nhà người cắn vào bắp chân phải từ chiều ngày thứ hai thì hôm qua đã đưa con chó ấy vào sở thú-y.

Sở Thú-y đã xét nghiệm con chó của Ng-thị-Hai cắn Ng-thị-Chuột và con chó của Võ-văn-Lễ cắn Ng-thị-Năm cùng ngày 16 trước đều không phải là chó dại.

Việc khám sữa tươi. — Ba cô mẫu khám sữa tươi lấy của những người đem đi bán rong trong thành-phố đã phân chất xong chừng mai sẽ biết kết-quả.

Giải ra ngoại châu. — Ngày hôm qua lính cảnh-sát bắt được ở các phố 8 tên ăn mày thì đã điện cả về sở Cẩm để giải ra ngoại châu.

Gửi vào tòa án. — Phạm-văn Xương 17 tuổi, vô nghề nghiệp và Đặng-thị-Em 22 tuổi, làm nghề đi ở hiện không có việc, đều ở cả làng Hàng-kênh bị thua là tăng-đồng ăn cắp quần áo, đồ vật và mấy tấm vải của người Tây; Ng-v-Mai 30 tuổi, làm nghề gánh thuê nhà ở phố Marine bị thua là ăn trộm 17 cái đai sắt ở tàu Azay Le Rideau; Ng-thị-Nam 48 tuổi bán hàng gạo ở Lạc-viên bị thua là ăn cắp 264 gói thuốc lá Globe và hai cái bao gai đều phải giải vào tòa án để xét nghĩ.

Ăn trộm cả lọ và áo tơi. — M. Ng-Độ làm nghề cho thuê buồng trọ ở đường Lạch-tray bị mất trộm một cái áo tơi đi mưa và một cái lọ bút thuốc phiện, đang giá tất cả là 20 đồng, thì ngày hôm qua sở mật-thám đã xét hỏi làm biên-bản để đệ sang tòa án.

Mấy việc vặt ở sở Mật-thám. — Trần-văn-Vọng 18 tuổi, vô nghề-nghiệp, vô gia-cư bị thua là ăn cắp một cái giầy bạc 5 francs; Trần-v-Y, 17 tuổi bán hàng chèo ở số nhà 16 phố Maréchal Foch bị thua là chứa chấp một chiếc áo vải đáng giá 3$50 của người ta mất trộm; Phạm-v-Giương 34 tuổi, vô nghề-nghiệp, vô gia cư bị thua là ăn trộm một tấm vải che rạp của phường xiếc Rodeo đều đã bị bắt giam để giải vào tòa án.

PHỦ-LÝ

Nạn ô-tô. — Hồi 6 giờ chiều hôm chủ-nhật, có chiếc ô-tô số T. 1613, đi ở Nam-định lên, trên xe có ba người ngồi và một người *chauffeur* tên là Nguyễn-Long, 29 tuổi, ở số nhà 7 phố Bobillo, cầm lái. Khi đi đến kilomètres 60, về địa phận làng Bình-khê thì nổ bánh, xe bị đổ lật về một bên. Hai bánh trước và bánh sau gẫy tan tành.

Hai người ngồi xe bị thương xoàng còn người *chauffeur* thì bị thương nặng ở đầu, hiện đã đem vào nhà thương buộc thuốc.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hồng nhan bạc mệnh. — Hôm 29 novembre mới rồi, ở dưới cái giếng trong Bình-bộ-đường, người ta có trông thấy cái tử thi một người thiếu-nữ; bỏ hoán lên mọi người chạy đến, nhìn kỹ ra, thì rõ ràng là một người con gái trong ngọc trắng nõn, mặt mũi đầy đặn, nét ngài nở nang, đang lênh đênh lơ lửng dưới làn nước trong veo lại phủ thêm mấy lớp rêu lờ mờ xanh; ai trông thấy cái đóa hoa đẫm nước ấy cũng phải ái ngại xót thương, đau đớn cho người mệnh bạc.

Có thiếu nữ này tuổi hơn đôi tám, con một ông thuộc viên tòng sự ở bộ ấy; cái duyên do sự thảm tử này thì thật là ám muội lắm, chính người trong nhà cũng còn phân-vân không biết là tại làm sao. Vậy thì tự-tử chăng? hay là sa chân sẩy bước mà lâm nguy chăng? ấy là cái nghi-án rất khó giải vậy.

HỎI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYÊN, BỆNH HEN!

Đông thầy mắc bệnh mà đi mắc lòng, nên dùng thuốc ARYSMINE EXIRARD (REMEDE d'ARYSMINE en POUDRE) bằng bột, bằng thuốc ở hút, tại thấy đỡ chín ngày, và khỏi tuyệt-nọc. Đã bốt trong một cái đau, hoặc trên một mảnh tim-khi mà đốt rồi thở cái khói thuốc, thì lập tức đỡ ngay. Cứ thế mà làm, sẽ thấy hiệu-nghiệm và thường dùng thuốc quấn Abyssinie Exirard (CIGARETTES d'ABYSSINIE EXIRARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên tại bằng quốc chứng quanh hộp thuốc có in dấu hiệu sau này mới là thực hiện:

MARQUE DÉPOSÉE

Có bán tại: H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và các hàng Bào-chế.

Gửi bán tại: **BLANC, Hanoi**
MONTÈS, Hanoi

CÁO-BẠCH

Ông Caps chủ hiệu Vân-tải ở phố hàng Trống số nhà 102 có lời bá-cáo cho các quý-khách Annam biết rằng, đến ngày 25 Novembre ông sẽ có ô-tô chở hành-khách đi từ Nam-định đến Ninh-bình. Ô-tô chạy xuốt ngày từ 6 giờ sáng đến 6 giờ tối đi từ gare ra chợ Nam-định và từ gare ra các gare ở Nam-định và ở Ninh-bình hai ngày chưa hàng. Việc cần-thận trong sự đi một ngày Tây ở Nam định thời mới có thể trong năm. Xin mời các quý-khách đến.

Nay kính cáo

CAPS

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

CÓ BÁN:

Xe đạp và xe máy « Motô » hiệu « TERROT » và « ALCYON »

Bổ phụ tùng các thứ xe đạp, xe mô-tô xe ô-tô

Súng đi săn

hiệu VERNEY CARRON

Xưởng chữa xe ô-tô

Xin đến hỏi giá

NHÀ BÁO-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toán bằng chất: Santalol
chất: Salol
và chất: Urojormine

Giá 1$80 một hộp

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Rue Paul-Bert, Hanoi

THỨ CHAMPAGNE

tốt nhất hạng

demi-sec et sec

Mỗi chai. . . . . **32 fr.**

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.

THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loại thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá; mà nhất là chữa không cần-thận nó nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhạy lắm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả, giá dù ông tiểu tiện thấy nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó thì lậu có gần phát ra cũng lụt hẳn.

Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần

Thụt sẽ để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nắn nắn ống đó.

Trước khi thụt thì phải nhớ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dù bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . 1$75
Thuốc Santal Mary. . 1$00

Bán tại nhà bào chế CHASSAING số 59 phố Paul Bert Hanoi.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cẩn-thận và tiện-nong chu-tất, nên gửi hiệu NAM-TÂN, bán sách, số 84, phố Bonnal, Haiphong coi giúp.

Kỳ hội chợ năm 1925 này

Hiệu Cafe Restaurant HIỆP-THANH, số 29, phố bờ Hồ (Bd Francis Garnier) đã sửa soạn phòng ăn và phòng trọ để nghênh-tiếp các qui-khách về xem hội chợ. Ngài nào đánh giấy thép gửi phòng trước, thì bản hiệu xin cho người ra gare đón và trông coi giúp việc đỡ đệ hành-lý.

SOCIÉTÉ D'EXPLOITATION DES CIRQUES TONKINOIS

" LONG TIÊN "

au capital de 24.000$00

Kính đến tại Châu đất rộng trước cửa trường Hội chợ Hanoi

Từ ngày rạp Long Tiên khai diễn đến giờ được các qui-khách ngợi khen lắm. Vậy bản phường xin cảm ơn các ngài đã có lòng chiếu cố, hôm nào cũng đông đúc vui vẻ. Nay xin hết sức sửa sang, mỗi ngày xin thay đổi ít nhiều trò mới, để khỏi phụ lòng các ngài chiếu-cố.

Những Star nam và Châu nhật sẽ khai diễn ban ngày từ 2 giờ chiều và đêm nửa tiền.

XIÉC LONG TIÊN Kính-cáo

Rượu DUBONNET

là rượu bổ và dưỡng lập sức lực lại

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUFOURCQ, GARRIGUENC & Cie
PARIS — SAIGON — HAIPHONG — HANOI

Việc Nam-kỳ

CHỢ-LỚN

Xe hơi đụng xe máy một người bỏ mạng — Cái nạn xe hơi càng ngày lại càng xảy thêm ra hoài, không thấy bớt được, đã vậy số xe hơi càng bữa lại càng thêm. May là nội Nam-kỳ đây có trên năm ngàn cái mà thường ngày đều có việc rải ro, nếu số ấy mà tăng lên đến 10.000, 20.000 thì mới sao nữa. Chỉ cho khỏi mỗi ngày có cả chục người bỏ mạng về nạn xe hơi. Làm thế nào trừ cho tiệt đặng.

Như bữa chủ-nhật vừa rồi vào khoảng 11 giờ ban mai có một người bỉ bỏ mạng về nạn xe hơi. Tên Ng-v-Hòa 15 tuổi con của Ng-v-Quyền ở An-nhơn (Gia-định) đạp xe máy đi con đường Bà-quẹo bị xe hơi số C 3528 đụng nhằm trọng bịnh. Lật đật chở đến nhà thương cho quan lương-y cứu cấp, nhưng tới nơi chưa được vài giờ đồng hồ thì Hòa đã tắt hơi, vì bịnh nặng chịu không thấu phải chết.

Xe ấy của ông Rosecchi Lucien nhà ở đường Galliéni.

Lúc xe hơi đụng xe máy đó thì tên sốp-pho Huỳnh-văn-Thu 28 tuổi nhà ở đường Marsgeo môn bài số 82 cầm máy. Vì tội giết người về việc rải ro nên quan đầu phòng sở tuần cảnh đã bắt giải ra quan biện-lý cho ngài phân xử.

Lối nơi đâu thì chưa rõ biết, nhưng thế gì thì thấy chú Huỳnh-văn-Thu bị tội rồi. Thật cái nghề lấy bạc bẽo hết thế nói, rải ro trong giây phút thì thấy cực thân rồi. Còn việc rải ro xảy đến đầu cho ai tài cán đến bực nào đi nữa thì cũng khó mà tránh cho thoát được, vì thế cũng chẳng nên phiền trách người.

(T. L. B)

THU DẦU MỐI

Xúm nhau đoạt của. — Gần đây có tên Non, Doi, và nguyễn-văn Chơi, cả thảy ba tên lại tiệm cho mướn xe máy của Trần-bị Lang, mướn mỗi người một cái xe máy đặng cùng nhau đi dạo. Nhưng rong ba tên này thì chỉ có một mình ông Nguyễn-văn-Chơi, để giấy thuê tuần lại cho chủ-Tiệm tin, đoạn cả ba dắt xe máy ra đi. Phần bỏ mượn xe thì có lâu lắm cũng chừng một ngày, chớ có đâu mà có bốn ngày chưa trở lại. Trần-thị-Lang lấy làm lạ quá; song nghĩ vì có giấy thuê thân của Nguyễn-văn-Chơi mình cầm đây, có lẽ nào chúng nó dám đoạt. Dè đâu trông một ngày mất biệt; cho đến nửa tháng cô la mới đi cáo báo với sở sen-đầm về lỗi giao-thông ấy. Nhờ có vậy nên mới đây hương-chức tìm bắt được tên Doi rồi chỉ còn Non và Chơi thì chưa. Sở sen-đầm còn đang làm án-kết đặng truy-tầm kẻ phạm. Chẳng lẽ bắt được một tên thì rồi đây cũng lòi ra hai tên kia chứ chẳng không. Lạ kỳ quá! Hễ thế thường gian tham thì bị bắt xưa nay tiếng đồn làm lắm; vậy mà chẳng rõ sao cứ nhào vào nẻo nó hoài.

(L. T. T. V)

Nếu ai mắc phải bịnh tình e lậu và giang mai, dù lâu hay mới, vẫn cũng nay nhẹ mà muốn được mau lại, không tốn tiền lại không hại về đường sinh dục nên lập tức dùng thuốc của hiệu Ư-NGỌC-LIÊN, số 46, Rue Principale à Bắp cầu, vì thuốc ấy là một phương thuốc trị bịnh thuốc bịnh tích đã có tiếng không nơi nào là không tiếp được giấy người xem và mình tự ở nào mới gởi lại.

Ở Bắc-nội có gởi hiệu Kim-đức-giang, 32, phố hàng Bồ và ở Hué hiệu Phương-nguyên phố Paul-Bert làm đại-lý bán hộ.

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá: 0$90

Bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng tiền

HANOI

LỢI-THÁI

BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

108-110, Phố hàng Bạc, Hanoi

Quí-khách muốn sắm đồ nam-trang nữ-trang, xin mời lại hiệu Lợi-THÁI, 108-110 đầu phố hàng Bạc, bên kia chuyện nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà nên được nhiều quí khách qua lại cho chiếu-cố.

Thường thường vẫn gửi hàng đi bán khắp các tỉnh trong nội kỳ và ra Lào.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bán-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiễu, hàng lãnh nhiễu lãm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.

Có bán sỉ hàng ta (Bắc-kỳ) như tàu, nuyến, tinh, lục, bằng, quế, sản vân vân và hàng Saigon như tinh, thơ, vân vân.

Mong mỏi có độ các mối lãng thăm, mong đem sẽ mối mắn rộng khô. Những hàng nào bán buôn tăng lắm, cho không bán lẻ sẽ không có mẫn gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, mà ở xa thì gửi thơ về, bản-hiệu sẽn gửi mandat remboursement.

Cần-bạch

2010 YU-WO-TSEONG

Đã các ngài đau tức vì nỗi đến thế nào ngại lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

Đã có Hãng Lan-Phương thử thì.

Các sự đau đớn đã tiêu tan đi, các bịnh hay nặng thuốc mạnh như thần vậy.

Thuốc bột Saint André

lại có tiếng các bà các cô khen là:

Dầu tỳ vị, bệnh đầy, tinh sự chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

59, Rue Paul Bert, Hanoi

TAM-TÍNH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghế-gai, số 16, Nam định

Hiệu Tam-tinh có thứ thuốc xem mạch biết bịnh nhiệt trị bịnh hiệt hễ ăn vào bao nhiêu, hoàn tan vào đến chỗ huyệt cực tinh tế, thảo để các bịnh mới lâu đã ai cũng dùng, số không phải con chữa cũng được, bịnh nhiệt khởi lai, người già trẻ nhỏ, đàn bà con gái, không kể chi là, không cần phải kiêng cữ gì cả, có dùng thuốc này thì không phải dùng thuốc nào khác nữa. Lan công ai cũng biết, nhưng có nhiều người không biết, nên mới có nhiều người chết oan, nên hiệu Tam-tinh này xin có lời kính cáo cùng quí khách rõ biết, muốn biết bịnh mình thế nào, hễ đến hiệu Tam-tinh này thì có thầy xem mạch cho không lấy tiền, hễ bịnh nào thuốc này chữa không khỏi thì xin trả lại tiền, không hề giấu giếm chi cả, hễ đàn bà kinh nguyệt không thông, hoặc có thai mà đau bụng, đau lưng, khí huyết hư nhược, hoặc đàm suyễn, tinh thần, thất nguyện, ngủ mơ, hoặc bị huyết ít huyết, bầu nhiệt, phong thấp, tê thương bất toại, hoặc là, phù thũng, già mề lắp gan là chai lắng.

Bạn mỗi cơ công chữa hay ra tổng mi bịnh hiểu rõ chữa nửa giờ mi khỏi mà mất không có mẫn, mỗi thứ 1 đồng. Trẻ con cam kinh đàm suyễn à ỉa mỗi chai 5 hào.

Lâu và giang mai chữa bịnh chưa khỏi và giải độc ra hết, tinh-thần tráng-kiện như thường mỗi chai 1 đồng, thứ 5 hào. Các bà công thực tối mỗi tăng 5 hào. Thuốc bổ nào những song bổ hoàn già trẻ trai gái đều dùng được cả mỗi hộp 1 đồng.

Thuốc cai ở phiện ngài nào ăn từng đã lâu uống phải không chữa ra được, hạng nhất 2 đồng 1 chai, hạng nhì 1 đồng chai con 5 hào, qui khách ở xa viết thơ về bệnh bản hiệu gửi thuốc tới cùng gửi sách. Tiền hoa giấy ngân, ngài gửi mandat hước, xin để như sau này: M. TRẦN-ĐẮC viết thư TAM-TÍNH-Y-QUÁN à Nam định.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul Bert, Hanoi

Đánh đi rửa xương đa dày, đau đa dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

HỎI CÁC NGƯỜI MẮC BỆNH TRĨ,

nếu các ông đã dùng đủ các món thuốc rồi mà chưa khỏi thì nên mua thứ thuốc hòi **POMMADE ROYER**, dùng độ ngày lắp tức mà chẳng mất tiền.

(Propriété sur toute la terre habitée est COPYRIGHT, 1926, by Royer)

Hanoi : nhà thuốc LAPEN & LAGARDE.

ĐỒ KIM-HOÀN

BIJOUX GOLDTUBÉ

Đúng rồi lại bán lại 1 fr. một gam

2 fr.00

Tiền cước: 0.60

Các thứ nhẫn gọi là BAGUES ECUSSON trên này, thực là chắc chắn đúng tuổi. Có khắc hai chữ tắt tên, hoặc khắc cả tên như « MARIE », « SUZANNE », « SOUVENIR », giá: 1 fr. 75. Xin quý-khách biên rõ số cái kiểu nhẫn muốn mua. Hôm nay các ngài mua một cái nhẫn, nếu các ngài không vừa ý, thì chuyển tên sau bán hiệu sẽ tiền lại trả.

Cáo như cái khổ nhẫn, thì các ngài lấy một miếng giấy bồi, khoét một cái lỗ vào đấy làm mẫu. Rồi gửi một cái mandat 2 fr. 20, đến hiệu

BIJOUX GOLDTUBÉ, Rayon E

211, Rue Saint Honoré, PARIS

thì chuyển tên sau các ngài sẽ nhận được cái nhẫn vừa quyền. Cước-lệ cả và không đi tăng.

MỘT HỘP THIỆT THUỐC HƯƠN VALDA

dùng trừng lý, ngăm phải lúc thì dù ngăn ngừa

Khỏi đau đớc giọng, Khỏi đau phổi và đủ trừ các bịnh

NHỮNG LÀ

Sổ mũi, nghẹt mũi, phong hàng, ngoại cảm, hoặc đàm nhiệt nỗi xám, vân, vân

MÀ NHỨT LÀ PHẢI

ĐỔI CHO ĐƯỢC

THIỆT THUỐC HƯƠN

- VALDA -

bán đứng trong hộp mà thôi, trên nắp hộp như phải có chữ

- VALDA -

mới thiệt phải

PHÀM,

Thứ chè Tàu thơm ngon ngọt, uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chính độ đầu xuân thì uống được, về lâu thì nhạt nhẽo. Hãy tin rằng chè gia là cho nên gìn giữ được thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH THÁI thơm ngon quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin cứ trực tiếp qua bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI-HIỆU

số 16, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo

Nhà Bán-cốc « TAM TÀM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Bệnh ngoài da nếu không mau mau chữa, sinh sau, nó lan dần ra khắp mình, thì khó lòng mà chữa được. Vậy người nào cũng nên đến chỗ chữa cho mau.

Đại-lý bộ của ông Bác-sĩ

J. K. WATSON

Như thế thì các ngài đã phải tin lời và lại chẳng khỏi nữa.

Giá bán: 2$25 một chai lớn

1.20 chai nửa lít

Hỏi tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng tiền

HANOI

BÁN CHIẾU KHÁCH

Bản hiệu có nhiều đồ bằng cói, có khách, qui tử hạ cố đến mua, khách cứ chiếu cố. Quý-khách ở xa viết thư về hỏi. Bản hiệu có catalogue mới để kính biếu.

Bán buôn và bán lẻ.

PHONG-TÀI

43, Rue des Pipes, Hanoi

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập tự năm 1880, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước . . . . Giá:* **1$25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt . . . . Giá:* **1.25**

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF RIBAL. *Thuốc tẩy huyết và tiêu độc (ta thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v. . . . . Giá:* **1$30**

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to . . . . . Giá:* **1$25**

Ai ở xa có cần nói gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay.

Cachou Lajaunie

là một thứ thuốc làm cho dễ tiêu, khỏi ho và khỏi ngứa cổ

Cần cho những người hút thuốc lá. Chỉ có thứ thuốc đó là hay hơn, còn các thứ khác là giả cả.

Giá mỗi hộp là 0$10

Có bán tại hiệu Bào-chế

CHASSAGNE

Số nhà 59, phố Tràng-tiền,

HANOI

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đọt.

Giá tiền 0$80

CÁC NHÀ THẦU KHOÁN! CÁC NHÀ CHỦ MỚI!

NÊN CẦN THẬN!!!

VỀ VIỆC KHÍ DỤNG MÓN MỚI ĐI

NÊN MUA KHI DỤNG

S.A.C.M TOÀN BẰNG THÉP NGUYÊN

CÓ THỂ DÙNG ĐẾN KHI MÒN HẾT MỚI THÔI

CÓ CHỨA SẴN NHIỀU. — TIẾP ĐƯỢC THƯ GỌI HÀNG NGÀY

CÓ CÁC KIỂU ĐỂ ĐẶT CÁC MÁY

CHO CÁC NHÀ MÁY, NHÀ MAY RÈN, MÁY GẠO, CÓ ĐỦ DÙNG VỀ NÔNG NGHIỆP, V. V.

Ste ARMATURE de CONSTRUCTIONS MÉCANIQUES à HAIPHONG. | Giây nói: N° 62 | Tên viết tắt: CABESTAN

CÁO-BẠCH

Hiệu Lan-Phương chúng tôi chuyên làm khăn xếp đã lâu năm, vẫn được quí khách sẵn lòng tin cẩn. Nay bản-hiệu lại thay đổi kiểu dáng mới thực là thanh nhã, và lượt duộm rất thâm. Vậy xin có lời kính cáo để quí khách sẵn lòng chiếu cố. Cách đo đầu bằng cái lạt giang mỏng cho đúng bề vào thư gửi về cho hiệu, làm xong xin gửi ngay theo lối tinh-hóa giao ngân; tiền cước quí-khách sẽ chịu cho.

Khăn lượt tập 7 nếp giá . . . 4$00 | *Khăn lượt ta hạng tốt.* 2$50. 2$00

— nhiễu tây đa satin . . . 3.50 | *— vừa.* 1.20. 0.60

Và có bán giấy trắng không cổ để caoutchouc giá 1$40 một đôi.

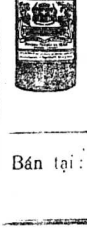
2010 **LAN-PHƯƠNG** N° 79, Hàng Bào, Hanoi

MỰC HIỆU **JOLY** TỐT HƠN Các thứ mực khác

PACHOD Frères & Cie Lyon

CÒN GÌ THÚ BẰNG

TRƯỚC KHI ĂN CƠM

UỐNG MỘT CỐC

PERNOD

Giải khát và ngon cơm

Bán tại: L'U.C.I.A. Haiphong,

và khắp các chi điểm các tỉnh.